



**Digitaal partijcongres
11 december 2021**

*Vergaderstukken
Deel 1, huishoudelijk deel*

versie 26 november 2021

Inhoudsopgave

Voorlopig programma 3

Plenair Congres, Huishoudelijk deel

4.1. a. Verslag Bijzonder Partijcongres 11 september 2021 4
b. incl. stand van zaken resoluties partijcongressen 2019/2021 10

4.2 Benoemingen commissieleden 69

4.6 Presentatie bestuursleden 71

De amendementen en wijzigingsvoorstellen op de Statuten en Reglementen, de jaarrekeningen 2020, jaarverslagen 2020 en de begrotingen 2022 treft u separaat aan op de website www.cda.nl/partijcongres

De resoluties komen separaat op de congressite op 6 december a.s., einde middag.

Voorlopig programma

Na de officiële opening van het congres om 10.00 uur behandelen we eerst alle huishoudelijke zaken:

- 4.1 het verslag van het bijzonder Congres van 11 september 2021, incl. een stand van zaken eerder aangenomen resoluties
- 4.2 de benoeming van commissieleden
- 4.3 de jaarverslagen 2020
- 4.4 de jaarrekeningen 2020
- 4.5 de begrotingen 2022
- 4.6 de benoeming van de bestuursleden, incl. de partijvoorzitter

Voor deze zaken kunnen, indien gewenst, schriftelijke vragen ingediend worden **t/m 8 december, 10.00 uur** via jurian.bos@cda.nl

De antwoorden op deze vragen plaatsen we op de website of behandelen we tijdens het partijcongres. Er zal tijdens dit stukje congres geen live-discussie plaatsvinden.

Na de huishoudelijke zaken worden vanaf ca. 10.30 uur de amendementen en eventuele wijzigingsvoorstellen op de Statuten en Reglementen én de resoluties behandeld.

Bij beide onderdelen krijgt de indiener eerst het woord, die halen we digitaal de uitzending in. Vervolgens zal bij de amendementen en wijzigingsvoorstellen ook het bestuur het woord voeren en bij de resoluties het bestuur en de fractie.

Deelnemers kunnen digitaal reageren.

Na de resoluties schorsen we het programma zodat je tijd hebt om te stemmen. In de middag komen we om 14.00 uur terug met een kort programma met de uitslagen van alle stemmingen, Gemeenteraadsverkiezingen, partijleider Wopke Hoekstra en uiteraard de speech van de nieuwe partijvoorzitter.

En mocht er nieuws zijn over de formatie, dan komen we daar op het congres op terug. Meld je op tijd aan (uiterlijk 5 december 2021).

Parallel aan het ochtendprogramma organiseren we een campagnesessie voor lijsttrekkers, kandidaten, campagneleiders, kortom, iedereen die er de komende maanden hard aan gaat trekken bij de gemeenteraadsverkiezingen. We laten hierbij zeker de betrokkenen bij de herindelingsverkiezingen van 24 november jl. aan het woord om hun ervaringen met ons te delen. Je hoeft je hier niet apart voor aan te melden, tijdens het programma bestaat de mogelijkheid over te schakelen naar deze sessie.

Agendapunt 4.1a

Verslag Bijzonder Partijcongres 11 september 2021

ZATERDAG 11 SEPTEMBER 2021: PLENAIR

Opening, welkom door dagvoorzitter Jo-Annes de Bat

De dagvoorzitter heet een ieder welkom en refereert aan de deelsessies die gister zijn georganiseerd. Aanwezigen wordt gevraagd in het eigen vak te blijven zitten vanwege de coronamaatregelen. Ook wordt aangegeven dat er hulp is - via stembuddys - voor aanwezigen die vragen hebben over het stemsysteem dat digitaal is. Ook kan worden ingesproken door de aanwezigen op de daarvoor aangegeven stippen.

Wilhelmus

Meditatief moment met Paul van Geest

De paus had in de Middeleeuwen vooral interesse in kunst en cultuur, weinig in hervorming. Luther werd tot twee keer toe in de ban gedaan. De paus handelde op basis van Machiavelli. Een kerkscheuring was het gevolg. Boosheid van de paus was niet slim. Je moet het oor van je hart volgen. Het gaat om werkelijk luisteren naar de ander. Je wordt dan barmhartiger. Wat is barmhartigheid? Niets anders dan pijn in je hart. De leefwereld van de cliënt is belangrijker dan het systeem. Hoe verplaats je je in een ander, als je bewust vooringenomen bent? Voel werkelijk een verbinding. Als mensen zich niet gehoord voelen, worden ze boos. Werkelijke verbinding maakt macht. Het antwoord is nooit eenduidig. Een mening doet ertoe.

Testen stemsysteem met de deelnemers

De Dagvoorzitter bedankt Paul van Geest voor zijn boodschap van reflectie en inspiratie. Hij bedankt ook Celina voor het zingen van het Wilhelmus. Vervolgens vindt een proefstemming plaats met het digitale systeem en wordt toegelicht dat ook mensen thuis kunnen stemmen.

BLOK 2: EVALUATIE

Inleiding Liesbeth Spies

Fijn om zoveel mensen hier te mogen ontmoeten. Als commissie wisten we dat we geen gemakkelijke taak hadden. We hebben veel CDA'ers gesproken. We zijn begonnen met een ledenenquête. We hoorden betrokkenheid, boosheid en onmacht over hoe het CDA het afgelopen jaar het werk heeft gedaan. We zijn tot harde conclusies gekomen: CDA heeft de verkiezing van zichzelf verloren. Er was

geen team CDA. Sinds de presentatie van het rapport is er ontzettend veel gebeurd. Aanbevolen is om te beginnen met het bouwen aan de inhoud, de partijcultuur en de organisatiestructuur, en het lerend vermogen groter te maken. Er is veel gezegd en geschreven. Als ik kijk naar de resoluties, dan heb ik er veel vertrouwen in dat we met elkaar gaan bouwen. We moeten niet denken dat het met een toverstaf ineens lukt. We moeten het met elkaar doen. De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan en we zouden graag zien dat mensen het vertrouwen in ons terug vinden. De rapporten mogen niet in de la.

Inleiding Marnix van Rij: toelichting over de periode tussen 2 april en 11 september

Toen ik begon trof ik een partij in crisis aan. Ik heb ja gezegd tegen het interim-partijvoorzitterschap vanuit clubliefde, ik ben CDA'er in hart en nieren. Aan een lidmaatschap hangen ook verplichtingen. In een vereniging doen we het nooit alleen. In de zoomsessies hebben wij verdriet en boosheid gezien. Er zijn fouten gemaakt en van fouten moet je leren. Dit overgangsbestuur heeft een matrix gemaakt met een tijdlijn hoe we het rapport Spies gaan uitvoeren. Het gaat om de uitwisseling van argumenten. Daar hoort respect bij en het nemen van tijd. Evaluatie en feedback horen thuis in een politieke partij. Het vertrek van Pieter Omtzigt was niet de door ons gewenste uitkomst. Een zeer pijnlijk moment. We zullen onze relatie voortzetten met respect. Er komt op 11 december een heel nieuw bestuur, we maken dan een nieuwe start. Er is veel talent in de partij. Als gevolg van de coronamaatregelen is het voorstel tot statutenwijziging nog niet aan u voorgelegd. We zullen ons best doen om de statutenwijziging in december voor te leggen. Met een visiedocument is de visie nog niet geoperationaliseerd. Daar moeten we aan werken waarbij maart volgend jaar een belangrijk moment is vanwege de GR2022. Ik hoop dat we de afgelopen fase kunnen afsluiten en een eerste stap kunnen zetten.

Vragen uit de zaal nav Spies en Van Rij, olv Jo-Annes de Bat

Uit de zaal komen vragen over waar we staan als partij en hoe de lijsttrekkerswissel is verlopen. Reactie van de partijvoorzitter is dat cultuurverandering tijd kost en we dat gezamenlijk doen. Spies: unaniem is door het bestuur en de verenigingsraad besloten om Wopke Hoekstra te vragen. Daaruit ontstond het koppel Wopke en Pieter. Het is geen automatisme in onze vereniging dat nummer 2 doorschuift naar nummer 1. Partijvoorzitter: ik ga niet over het beleid van de fractie. Kamerleden mogen standpunten innemen en kritiek krijgen, waarbij de partij wordt betrokken. Het WI wordt daar ook bij betrokken, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid.

Uit de zaal komen vragen over de rol van het WI en de geloofwaardigheid van

het CDA. De partijvoorzitter reageert door te zeggen dat zijn derde opdracht was om het christendemocratisch gedachtegoed te hertalen. Daarvoor is naar het WI gekeken. Ook het verzoek om de nieuwe fractie en politiek leider de tijd te gunnen, niet alleen enkele weken, maar de komende jaren. Spies: het WI houdt zich bezig met de politieke inhoud. Het is niet aan mij te oordelen wie de evaluaties in de toekomst moet doen. Kracht van WI is beleidsmatig.

Vragen uit de zaal gaan over de inspirerende kracht van het CDA en wat het plan daarvoor is. Reactie van de partijvoorzitter is dat de stemming er goed in zit, dat is heel erg mooi. Cultuurverandering komt niet van één op andere dag. Zoomsessies moet je ook houden als het wel goed gaat. Ten tweede: blijf bij je rol. Dat geldt op alle niveaus. Spreek elkaar aan. Het proces is heel belangrijk. Wat zijn de belangrijkste thema's? Daarbij hebben we de leden nodig. Verder: we staan achter de boer.

Vragen uit de zaal gaan over aandacht voor het CDA als middenpartij. Antwoord partijvoorzitter: het CDA is een middenpartij, zie rapport Van Zwol. Wij zijn een anti-polarisatiepartij (Steenkamp). We komen vanuit het midden en hebben nieuwe oplossingen voor Nederland.

Vragen uit de zaal betreffen de verbindende politiek van het CDA en een goede evaluatie van de verkiezingen. Antwoord van de partijvoorzitter is dat gebleken is dat lijsttrekkersverkiezingen tot persoonlijke tegenstellingen en kampen kunnen leiden. Er wordt volledig ruimte gegeven aan de nieuwe fractie. Laten we elkaar iets milder behandelen, en elkaar meer tijd geven. Laten we niet blijven hangen in het verleden. Spies: de amendementen zijn door het partijcongres bekrachtigd. Twaalf weken is te kort voor een campagne. Er zijn fouten gemaakt. Dat is opgeschreven. Misschien is het rapport tekortgeschoten in het geven van cijfers. We moeten bij onszelf beginnen. De cultuur moet veranderen. Niet over elkaar, maar met elkaar spreken. Niet via media over elkaar spreken. Vanuit de zaal worden vragen gesteld over het betrekken van jongeren en zorg. Antwoord partijvoorzitter: heel goed als jongeren meer kans krijgen. Meer aandacht voor zorg staat in het verkiezingsprogramma. We zijn daar druk mee bezig.

Vragen uit zaal zijn hoe rapporten om te zetten in daden. Reactie partijvoorzitter: de vertaalslag gaan we maken. Eerst de inhoud. Daarbij ook tempo maken. We moeten met een herkenbare politiek komen. Dat kan. Het harmoniemodel is mooi. We hebben de C in de naam staan.

Vanuit de zaal komen vragen over herkenbaarheid van de partij. Reactie partijvoorzitter: we zijn er voor de jongeren, maar we zijn absoluut ook een partij voor de ouderen. Kijk bijvoorbeeld naar de eenzaamheidsagenda van Hugo de

Jonge. Het gaat er bij solidariteit ook om of voldoende mensen aan een huis kunnen komen. Solidariteit gaat een eigen christendemocratische inhoud krijgen. Kandidaten moeten vol trots voor het CDA kunnen gaan. Spies: toekomstgericht is heel goed.

Vragen vanuit de zaal gaan over diversiteit binnen het CDA en terugwinnen van vertrouwen. Reactie partijvoorzitter: uiteraard is er aandacht voor diversiteit. Inderdaad is er in onze partij plaats voor christenen en moslims. Voeg de daad ook bij het woord. Sla binnen je netwerk op de trommel. Spies: ik ben onder de indruk van wat er de afgelopen maanden is gebeurd. U bent dadelijk aan zet om via de resoluties het partijbestuur en de fractie de hand aan de ploeg te laten staan. Geen woorden, maar daden.

Filmpje

Opnieuw een proefstemming

Lunch

Interview met deelnemers

(waaronder de organisatie, Hugo de Jonge, Jan Peter Balkenende).

BLOK 3: ACTUELE POLITIEK EN RESOLUTIES

We stemmen per blok. Stemming is vanmorgen toegelicht.

Overgenomen resoluties bespreken we niet opnieuw.

- resolutie 1 'Evaluatiecommissie Spies': aangenomen.
- resolutie 2 'Onafhankelijke toetsing donaties': niet aangenomen.
- resolutie 3 'Meer gelden voor het WI': niet aangenomen.
- resolutie 4 'Voor en door leden, CDA3.0': niet aangenomen.
- resolutie 5 'Taskforce Governance': aangenomen.
- resolutie 6 'De jeugd heeft de toekomst': aangenomen.
- resolutie 7 'Een democratische ledenpartij': aangenomen.
- resolutie 8 'Herstellen verbinding tussen lokaal en landelijk': niet aangenomen.
- resolutie 9 'Herziening afdrachtregeling lokale en provinciale afdelingen': niet aangenomen.
- resolutie 10 'Partijbureau(s) in de regio': niet aangenomen.
- resolutie 11 'De basis voor de partij, het CDA, zijn de lokale en regionale afdelingen': aangenomen.
- resolutie 12 'Samen CDA': aangenomen.
- resolutie 13 'Werken aan een gezonde partijcultuur': aangenomen.
- resolutie 14 'Organisatie en koers CDA': aangenomen.
- resolutie 15 'Oproep tot verzoening, herstel van verhoudingen en hereniging':

- aangenomen.
- resolutie 16 'Invulling menselijke maat': aangenomen.
- resolutie 17 'Repatriëring IS-kinderen en kinderen uit Syrië': aangenomen.
- resolutie 18 'Gemeentefinanciën 2022 meer op orde' aangenomen.
- resolutie 19 'Open broncode in de overheid': aangenomen.
- resolutie 20 'CDA: stikstofbeleid': aangenomen.
- resolutie 21 'Nederland is zeker nog niet af': aangenomen.
- resolutie 22 'Rentmeesterschap! Het realiseren van de klimaatdoelstellingen voor 2030 wordt voor het CDA een topprioriteit': aangenomen.
- resolutie 23 'Ratificeren onderhandeld regeerakkoord (kabinetsdeelname)': aangenomen.
- resolutie 24 'Niet regeren als wij onder het leenstelsel moeten studeren': aangenomen.
- resolutie 25 'Een waarde(n)vol leven': aangenomen.
- resolutie 26 'Koersvast en herkenbaar': aangenomen.
- resolutie 27 'Visie voor de volgende generatie': aangenomen.
- resolutie 28 'Waardering voor Van Rij': aangenomen.
- resolutie 29 'Oproep tot herkenbare christendemocratische politiek': aangenomen.
- resolutie 30 'In denken en doen samenwerken aan en in het CDA': aangenomen.
- resolutie 31 'Eensgezind voorwaarts': aangenomen.

Filmpje

Bedanken commissies

Commissie Spies. Taskforce Governance. Commissie Van Zwol. Voorbereidingscomité congres. Partijbureau. Dagvoorzitter.

BLOK 4: INHOUD

Lijsttrekker herindelingsverkiezingen Purmerend. Programma heet Zij aan Zij: fusie van twee gemeenten, gemeenten staan zij aan zij elkaar.

Lijsttrekker Eindhoven onderstreept dat Eindhoven een schitterende stad is. Gebeurt heel veel. Heel goed team in Eindhoven. In rapport Van Zwol zitten belangrijke aanknopingspunten om mee aan de slag te gaan, bijvoorbeeld gezondheid. Bedankt voor het congres. Als jongeren zijn we opgestaan en dat is de toekomst van het CDA. Zet minimaal een jongere op de lijst. Zorg voor nieuwe energie.

Filmpje

Interview met Hilde, Henri en Derk

BLOK 5: SPEECH EN AFSLUITING

Speech Wopke Hoekstra. Onze partij heeft een lastige periode achter de rug. De deur stond en staat voor Omtzigt altijd open. Ik kijk ook kritisch naar onszelf en neem verantwoordelijkheid voor de samenleving. Het bindt ons en bindt mij. Wij zijn een partij van waarden en normen. Samenleving gaat veel over ik en weinig over wij. Ieder mens moet tot zijn recht komen in relatie tot een ander. We zijn tegen polarisatie. We erven het land van onze voorouders en lenen het aan onze kinderen en kleinkinderen. Jongeren zijn te vaak de rug toegekeerd. Mijn streven is ons eigen verhaal te vertellen. Dat vraagt om durf en moed. Een duidelijk verhaal is onmisbaar. Het is nu aan ons de sprong naar voren te wagen. Bij mildheid hoort eerlijkheid en transparantie. De laatste weken ben ik optimistischer geworden. Ik zie een enorme energie en betrokkenheid. We kijken naar de toekomst, voor een volgende generatie. Ondermijning is overal zichtbaar. We hebben een deltaplan nodig tegen criminaliteit. Maatschappelijke verantwoordelijkheid kun je niet simpel uitbesteden aan justitie en politie. Het vraagt om een nieuwe relatie van burger en overheid. Mensen met modaal inkomen komen niet zomaar aan een huis. Wij willen perspectief bieden. Minder kinderen die in armoede opgroeien. Bevoorrechten zullen ook moeten bijdragen.

Ik wil nadruk leggen op verantwoordelijkheid, voor iets dat groter is dan jezelf. Verantwoordelijkheid dragen wij met elkaar. Ook in de formatie. Het land heeft mij meer gegeven, dan ik kan teruggeven, en ik heb veel aan de partij te danken en neem de verantwoordelijkheid om het land door te geven aan de volgende generatie. De partij is niet van individuen. Het is ons CDA. In vertrouwen gaan we een hele goede toekomst tegemoet.

Groot applaus.

Afsluiting: we verlaten de zaal in blokken.

Agendapunt 4.1b

Stand van zaken aangenomen resoluties partijcongres 9 november 2019 en partijcongres 16 januari 2021 en partijcongres 11 september 2021, behorend bij verslag 11/9/21

AANGENOMEN RESOLUTIES CDA PARTIJCONGRES 9 NOVEMBER 2019

**De namen van individuele indieners zijn verwijderd*

1. Resolutie: 5 mei als betaalde nationale feestdag

Resolutie ingediend door: CDA Gelderland, CDA Ede,

Het CDA Partijcongres op 9 november bijeen te Maarsse/Utrecht

C. Spreekt uit dat:

1. In overleg met sociale partners te komen tot een jaarlijks collectief vrije en betaalde Bevrijdingsdag.
2. Dit streven op te nemen in het komende verkiezingsprogramma en als partij daarnaar te handelen.

En gaat over tot de orde van de dag

Stand van zaken:

Bij de begrotingsbehandeling Algemene Zaken in oktober 2019 heeft de Kamer bij motie-Van 't Wout c.s. (35 300 III, nr. 7) met algemene stemmen uitgesproken dat het wenselijk is dat zo veel mogelijk mensen in Nederland op 5 mei Bevrijdingsdag kunnen vieren, met verzoek aan de regering om te bezien op welke wijze de oproep aan sociale partners om 5 mei voor zo veel mogelijk mensen een vrije dag te laten zijn extra betekenis en gewicht kan worden gegeven en na te gaan hoe die oproep wordt opgevolgd.

Bij de begrotingsbehandeling Algemene Zaken in oktober 2021 heeft de premier de Kamer meegedeeld, dat de Stichting van de Arbeid op verzoek van het kabinet de oproep om van 5 mei een vrije dag te maken onder de aandacht van decentrale cao-partijen heeft gebracht. Het Rijk zelf is reeds overeengekomen dat 5 mei jaarlijks een vrije dag is. Bovendien heeft de Kamer bij de begrotingsbehandeling Algemene Zaken in oktober 2019 met algemene stemmen de motie-Sneller c.s. (35 300 III, nr. 9) aangenomen, dat het wenselijk is dat 5 mei voor zo veel mogelijk mensen een vrije dag wordt. Beide moties heeft de CDA-fractie mede ondertekend. In het CDA-verkiezingsprogramma 2021-2025

is opgenomen: “Het op 5 mei stilstaan bij onze hard bevochten vrijheid draagt bij aan nationale saamhorigheid en het besef dat het een groot goed is om te leven in een vrije en veilige samenleving. Daarom wil het CDA in overleg met sociale partners komen tot een jaarlijks collectief vrije en betaalde bevrijdingsdag, waarbij op deze dag ook de educatieve kant van de bevrijdingsdag wordt belicht.”

2. Resolutie: klimaatakkoord-elektriciteit

Resolutie ingediend door: Bosch c.s.*

Het CDA Partijcongres op 9 november bijeen te Maarsse/Utrecht

C. Spreekt uit dat

- nu vooralsnog elektriciteit, afhankelijk van hoe opgewekt, veel meer CO2 produceert dan gas een overgang van gas op elektriciteit hand in hand dient te gaan met de beschikbaarheid van duurzaam opgewekte elektriciteit ;
- dat capaciteitsproblemen bij transport netwerken met prioriteit aangepakt dienen te worden;
- geïmporteerde energie zo snel mogelijk altijd gegarandeerd duurzaam moet zijn;
- het CDA in Europa pleit voor een hoger aandeel hernieuwbare energie, zodat ook de eventuele import snel duurzamer wordt.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Met het Klimaatakkoord komt in 2030 70 procent van onze elektriciteit uit hernieuwbare bronnen. Windenergie op zee richting 2030 zal groeien naar tenminste 49 miljard kilowattuur per jaar en hernieuwbare energie op land (wind en zon) zal in dezelfde periode groeien naar 35 miljard kilowattuur per jaar. Volgens de meest recente Europese “State of the Energy Union” daarmee op de goede weg om de doelen op het gebied van duurzame energie te halen. Met het Europese fit-for-55 pakket wordt de doelstellingen voor het aandeel duurzame energie aangescherpt. In 2030 moet 40 % van de energie uit hernieuwbare bronnen komen, dat was 32%.

In ons verkiezingsprogramma zetten wij in op een versnelde overgang naar een betaalbare, duurzame energiemix. Windenergie op zee blijft een belangrijke bron. We blijven investeren

in zonne-energie, duurzame biomassa en energiebesparing. Voor de periode na 2030 is kernenergie een serieuze optie. Samen met de energiesector ontwikkelen we daarom nieuwe plannen voor tenminste twee extra kerncentrales.

Jaarlijks investeren de netbeheerders rond de € 2 miljard in vervanging en uitbreiding van het energienet. Een op de lange termijn gericht energiebeleid is nodig voor gerichte investeringen in het net. Hiervoor worden o.a. het Programma Energiehoofdstructuur en het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat ontwikkeld.

3. Resolutie: Woningnood

Resolutie ingediend door: CDA Basisgroep Sociale Zekerheid en CDA-leden*

Het CDA-Partijcongres, op zaterdag 9 november 2019 bijeen in *De Fabrique* te Maarsse, Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

- Er meer betaalbare huurwoningen beschikbaar moeten komen voor de lagere inkomensgroepen.
- De verhuurdersheffing op termijn geheel moet worden afgeschaft, zodat de woningbouwcorporaties meer financiële ruimte krijgen voor nieuwbouw en vernieuwbouw.
- Er werk moet worden gemaakt van de verbouwing of vervanging van bedrijfsgebouwen en kantoren.
- De woningvoorraad evenwichtiger moet worden samengesteld, zodat mensen met lage inkomens niet aangewezen zullen zijn op woningen die voor hen te duur zijn. Dit moet bij de Prestatieafspraken tussen gemeente, corporaties en huurders worden vastgelegd.
- Het wenselijk is dat er geen sociale huurwoningen meer verkocht worden zonder dat er wordt teruggebouwd en de CDA-fracties bij gemeenten, provincies en rijk worden opgeroepen daarop toe te zien.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De woningnood is een topprioriteit voor het CDA. Dat blijkt uit de uitgebreide aandacht in debatten (algemene politieke beschouwingen), het partijprogramma en ingediende moties om het bestaande beleid te sturen. Hieronder zal kort en puntsgewijs ingegaan worden op de uitvoering van de resolutie:

- Er moeten meer betaalbare huurwoningen beschikbaar komen voor de lagere inkomensgroepen.
In de woonbegroting van 2022 is afgesproken dat het kabinet opnieuw € 1 miljard (10*100 miljoen) uitgetrokken voor de snellere bouw van betaalbare woningen. Het geld is bedoeld als een extra impuls voor de woningbouw. Ook wordt de regeling voor aandachtsgroepen verlengd voor 2022 en 2023 met € 40 mln. per jaar. Dankzij deze regeling kunnen er 16.000 woningen extra voor aandachtsgroepen worden gebouwd. Tevens zal de regeling voor ouderenwoningen in 2023 worden voortgezet: hiervoor wordt €20 mln. beschikbaar gesteld.
- De verhuurdersheffing moet op termijn geheel worden afgeschaft, zodat de woningbouwcorporaties meer financiële ruimte krijgen voor nieuwbouw en vernieuwbouw.
Het CDA wil de verhuurderheffing afschaffen in ruil voor de bouw van duurzame woningen plaats moet vinden. Hierdoor komt de afschaffing van de verhuurderheffing ten goede van nieuwbouw. De verhuurderheffing wordt vooralsnog met €500 miljoen per jaar verlaagd.
- Er moet werk worden gemaakt van de verbouwing of vervanging van bedrijfsgebouwen en kantoren. Dit is als belangrijk aspect opgenomen in de ruimtelijke nota: de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Daarnaast wordt er via het Volkshuisvestingsfonds (BIZ) en het programma herstructurering van winkelgebieden (EZK) ingezet op het opknappen en omvormen van verloederde en / of leegstaande woongebieden en bedrijventerreinen.
- De woningvoorraad moet evenwichtiger worden samengesteld, zodat mensen met lage inkomens niet aangewezen zijn op woningen die voor hen te duur zijn. Dit moet bij de Prestatieafspraken tussen gemeente, corporaties en huurders worden vastgelegd.
Zie eerder punt: bij de toewijzing van sociale huurwoningen wordt bij de inkomensgrenzen ook gekeken naar huishoudenssamenstelling, wat de betaalbaarheid ten goede komt.
- Het is wenselijk dat er geen sociale huurwoningen meer verkocht worden zonder dat er wordt teruggebouwd en de CDA-fracties bij gemeenten, provincies en rijk worden opgeroepen daarop toe te zien. Na evaluatie van de herziene woningwet (2015) is er sprake van een lichte groei van het maatschappelijk vastgoed. De nieuwbouw en aankoop overtreffen al enige jaren de verkoop. Hier blijft de CDA-fractie op toegezien en inzetten.

4. Resolutie: luchthaven voor de kust

Resolutie ingediend door: CDA Veendam-Wildervank

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

- Het CDA is in principe geen tegenstander van een vervolgonderzoek, mits belanghebbenden bereid zijn om hieraan mee te betalen. Het onderzoek zou dan kunnen worden uitgevoerd naar aanleiding van de uitkomst van de luchtvaartnota.
- Bij het vervolgonderzoek wordt gekeken naar een totale verhuizing van de start en Landingsbanen van Schiphol naar een eiland voor de kust.
- In de luchtvaartnota wordt ook gekeken naar de lange termijn voor de taken van de vliegvelden in Nederland.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Het kabinet Rutte 3 heeft een quickscan laten opstellen over de vraag of er een luchthaven in de Noordzee kan komen. Uit de quickscan kwam bijvoorbeeld naar voren dat dichtbij de voorkeurslocatie voor een luchthaven in zee al windparken worden gebouwd. Het kabinet gaf hierna aan in te zetten op andere maatregelen dan het verplaatsen van Schiphol naar de Noordzee. In de nieuwe Luchtvaartnota is besloten om nu geen aanvullend onderzoek te starten. Het besluit om nu geen aanvullend onderzoek te starten, kan wat het kabinet betreft worden heroverwogen als: I. Het bedrijfsleven aantoonde dat verdere groei van de luchtvaart tot en met 2050 mogelijk is binnen de klimaatambities, én dat die groei niet mogelijk is op de huidige locatie en het huidige banenstelsel van Schiphol; II. De beoogde verbetering van de gezondheid en leefomgeving in de gebieden rondom Schiphol niet kan worden gerealiseerd; III. Er draagvlak is onder een substantieel deel van de luchthavengebruikers voor een luchthaven in zee; IV. Het bedrijfsleven een deel van de kosten van het onderzoek draagt.

5. Resolutie: Uitbreiding luchtvaart in de wacht

Resolutie ingediend door: Spaans c.s.

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Roept de Tweede Kamerfractie op:

- Om alvorens men in de toekomst over wil gaan tot besluitvorming over uitbreiding van luchtvaart allereerst de volgende benodigde gegevens, welke invloed hebben op het milieu en onze leefomgeving, bekend moeten zijn:
 1. Het vervolgadvis van de commissie Remkes over de relatie stikstof en luchtvaart
 2. Het effect van stikstof metingen boven de 3.000 voet
 3. Geldige ontheffingen van de Natuurbeschermingswet.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Het aantal vliegbewegingen waren het afgelopen jaar flink lager als gevolg van de maatregelen door de coronacrisis. In het CDA verkiezingsprogramma is opgenomen dat het wenselijk is het aantal vluchten op Schiphol voorlopig te beperken met een maximum van 500.000. De commissie Remkes heeft in januari 2020 het vervolgadvis over de relatie stikstof en luchtvaart uitgebracht. In de gepubliceerde Luchtvaartnota is aandacht besteed aan de inspanning die wordt verricht om de registratie emissies boven de 3000 voet in kaart te brengen. Qua natuurvergunning zijn handhavingsverzoeken met betrekking tot Maastricht Aachen Airport, Rotterdam The Hague Airport, Eindhoven Airport en Schiphol afgewezen. Deze luchthavens moesten wel alsnog een natuurvergunning bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aanvragen. Daarop heeft LNV ontwerpbesluiten voor natuurvergunningen naar buiten gebracht voor zienswijzen. Maastricht Aachen Airport moet nog volgen. LNV is nu als bevoegd gezag bezig met het bezien van de zienswijzen. Lelystad Airport heeft 1 okt 2020 een Natuurvergunning voor de Wet Natuurbescherming bij LNV aangevraagd waarbij een beroep wordt gedaan op de stikstofruimte van Schiphol. Het Ministerie van LNV heeft het Ontwerpbesluit de vergunningsaanvraag ter visie gelegd, deze is eind maart 2021 afgerond. Het definitieve besluit van LNV op de aanvraag is nog niet genomen. Groningen Airport Eelde heeft een natuurvergunning.

6. Resolutie: Pensioenstelsel

Resolutie ingediend door: CDA Senioren Zuid- Holland platform c.s.*

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 bijeen te Maarsssen,

C. Spreekt uit dat:

- Het voor de betaalbare pensioen opbouw voor jongeren en voor een rechtvaardige uitkering van pensioenen voor senioren van groot belang is te werken aan een verbetering van het pensioenstelsel.
- Het CDA alles op alles moet zetten om onnodige kortingen op de pensioenen in 2020 en 2021 te voorkomen.
- Tot de uitwerking van het pensioenakkoord gereed is, het CDA nog dit jaar naar mogelijkheden zal zoeken om kortingen op basis van de huidige rekenregels en stelsel te voorkomen.
- Het CDA ook in het komend jaar de mogelijkheid zal onderzoeken om een nieuwe prudente rekenrente methodiek vast te stellen, die goed past in de oorspronkelijke gedachte van marktwaardering van de verplichtingen en ook meer rekening houdt met de werkelijke rendementen in de uitkeringsfase;

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

In het door de polder afgesloten en door het CDA gesteunde pensioenakkoord wordt de lijn uitgezet voor een verbetering van het pensioenstelsel, maar veel zaken moeten nog worden uitgewerkt en worden pas duidelijk als het pensioenakkoord door de minister wordt omgezet in wetgeving. Het wetgevingspakket van de wet toekomst pensioenen wordt verwacht in voorjaar 2022. Voor het CDA is het een belangrijk onderdeel van de afspraken dat in de richting van dit nieuwe pensioenstelsel de komende jaren kortingen zoveel mogelijk worden voorkomen. In het nieuwe contract is de rekenrente veel minder van belang en wordt er eerder uitgekeerd naar aanleiding van het daadwerkelijk behaalde rendement.

7. Resolutie: Voorkom kortingen op pensioenen en houdt pensioenopbouw betaalbaar voor jongeren

Resolutie ingediend door: CDA Voorst

Resolutie wordt ondersteund door: CDA Gelderland, CDA Apeldoorn, CDA Limburg

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat

1. Het voor de betaalbare pensioen opbouw voor jongeren en voor een rechtvaardige uitkering van pensioenen voor senioren van groot belang is te werken aan een verbetering van het pensioenstelsel.
2. Het CDA alles op alles moet zetten om onnodige kortingen op de pensioenen in 2020 en 2021 te voorkomen
3. Tot de uitwerking van het pensioenakkoord gereed is, het CDA nog dit jaar naar mogelijkheden zal zoeken om kortingen op basis van de huidige rekenregels en stelsel te voorkomen.
4. Het CDA ook in het komend jaar de mogelijkheid zal onderzoeken om een nieuwe prudente rekenrente methodiek voor premie en verplichtingen vast te stellen, die goed past in de oorspronkelijke gedachte van marktwaardering van de verplichtingen en ook meer rekening houdt met de prudent vastgestelde te verwachten rendementen in de uitkeringsfase.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken: Zie resolutie 6.

8. Resolutie: Een stabielere Gemeente- en Provinciefonds

Resolutie ingediend door: CDA Zuid-Holland

Het CDA Partijcongres op 9 november te Utrecht

C. Spreekt uit dat:

De fractie van de Tweede Kamer van het CDA zich inspant voor een aanpassing van het gemeente- en provinciefonds. Met als doel:

- Meerjarige zekerheden voor decentrale overheden
- Voorkomen van grote pieken en dalen
- Een loskoppeling van de rijksuitgaven

- En een vergroting van de stabiliteit en voorspelbaarheid

En gaat over tot de orde van de dag

Stand van zaken:

Gemeenten ontvangen jaarlijks ruim € 35 miljard via het gemeentefonds. Vanaf 2023 worden de middelen anders verdeeld. Het onderzoek dat aan deze herijking van het gemeentefonds ten grondslag ligt, is opgesplitst in twee delen: de verdeelmodellen sociaal domein en het 'klassieke' gemeentefonds (de overige onderdelen). De Tweede Kamer is in het najaar van 2020 over de definitieve uitkomsten van de onderzoeken geïnformeerd. De herijking van het gemeentefonds wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet.

In het CDA-verkiezingsprogramma 2021-2025 is opgenomen: "Veel gemeenten verkeren financieel in zwaar weer. Wij staan naast hen, omdat de gemeenten het dichtst bij mensen staan en veel taken vervullen die van grote betekenis zijn in het dagelijks leven van ons allemaal. Dat vraagt om betere financiële afspraken, van beleidsvrijheid van belastingen tot extra investeringen in onze gemeenten".

Bij de begrotingsbehandeling Binnenlandse Zaken in oktober 2020 heeft de Kamer een motie-Van der Molen (35 570 VII, nr. 18) aangenomen, om ervoor te zorgen dat het ministerie van BZK beter zicht heeft op de ontwikkeling van de financiële positie van gemeenten. Ook in het debat bij de Voorjaarsnota 2021 heeft het CDA aandacht gevraagd voor een duidelijkere koppeling tussen taken die worden overgedragen aan gemeenten en provincies en financiële middelen. Bij de begrotingsbehandeling Binnenlandse Zaken in oktober 2021 heeft CDA-Tweede Kamerlid Inge van Dijk aandacht gevraagd voor het risico dat gemeenten noodzakelijke investeringen uitstellen. Zij heeft het kabinet gevraagd om duidelijkheid voor gemeenten en langjarige stabiliteit.

9. Resolutie: Gemeentefonds

Resolutie ingediend door: CDA Hellendoorn

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 bijeen te Utrecht,

C. Spreekt uit dat

1. het CDA zich inzet voor passende financiële afspraken tussen Rijk en gemeenten zodat gemeenten al hun taken op een verantwoorde wijze kunnen uitvoeren, inclusief nieuwe maatschappelijke opgaven;

2. vertegenwoordigers van het CDA in gemeenten, kabinet en Kamer zich actief blijven inzetten voor verbetering van de financiële positie van gemeenten;
3. daarbij geen onderwerpen taboe verklaren;
4. de ongewenste consequenties voor het accres van de doorgeschoven rijksuitgaven zo spoedig mogelijk te corrigeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Na de harde bezuinigingen van het vorige kabinet (onder meer de opschalingskorting) en de overhaaste verdeling van zorgtaken stonden veel gemeenten er financieel al niet goed voor. De CDA-fractie constateerde bij de begrotingsbehandeling Binnenlandse Zaken in oktober 2020 dan ook, dat de coronacrisis voor gemeenten één kostenpost teveel is. Het Rijk heeft afspraken gemaakt met gemeenten over reële compensatie voor de kosten die zij maken als gevolg van de coronamaatregelen.

Bij de begrotingsbehandeling Binnenlandse Zaken in oktober 2020 heeft de Kamer een motie-Van der Molen (35 570 VII, nr. 18) aangenomen, om ervoor te zorgen dat het ministerie van BZK beter zicht heeft op de ontwikkeling van de financiële positie van gemeenten. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2021 heeft de Kamer Kamerbreed de motie-Inge van Dijk (35 850, nr. 9) aangenomen, die uitspreekt dat geen taken overgedragen moeten worden aan gemeenten en provincies voordat de fundamentele discussie over de ontwikkelrichting van het binnenlands bestuur met concrete voorstellen is afgerond en de regering verzoekt tot die tijd geen taken over te dragen, behalve in gevallen waarin dit echt noodzakelijk is, mits in goed overleg met de gemeenten en met de bijbehorende financiën.

10. Resolutie: Afvalstoffenbelasting

Resolutie ingediend door: CDA Zuid-Holland

Het CDA Partijcongres op 9 november te Maarssen

C. Spreekt uit dat:

- De lastenverzwaring door stijgende afvalkosten voor veel huishoudens excessief is;
- Bewuste omgang met afval beloond dient te worden;
- Roept de CDA-fractie op versnelt stappen te zetten voor een transitie richting een circulaire economie, waarin afval dient als grondstof;
- En een einde te maken aan de ongelijke behandeling van de verwerking van buitenlands en binnenlands afval, zonder daarbij de kosten af te wentelen op de gemeenten.
- En gemeenten die goede stappen zetten in het vergroenen van de afvalketen stimuleert en faciliteert.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Sinds 1 januari 2020 geldt in Nederland een importheffing, zodat de belasting die geldt voor de verbranding van afval in Nederland ook is ingevoerd voor afval dat afkomstig is uit het buitenland. Hiermee wordt de ongelijke behandeling van de verwerking van buitenlands en binnenlands afval aangepakt.

De CDA-fractie heeft ingezet op daadwerkelijke milieueffecten van lastenverzwaringen en heeft daarom meerdere keren aangestuurd op overleg met de sector om te komen tot antwoorden die ook echt milieu impact hebben, zoals bij het Belastingplan 2019 en 2020. De fractie is kritisch geweest waar de afvalstoffenbelasting geen milieueffecten heeft en heeft gestuurd op effectiviteit en uitvoerbaarheid van de heffing.

Ook in het kader van de CO₂-heffing heeft de CDA-fractie er bij het Belastingplan 2021 sterk benadrukt dat de kosten voor afvalverbrandingsinstallaties niet zodanig hoog mogen worden dat afvalverbrandingsinstallaties niet meer de ruimte hebben om te verduurzamen in het belang van een lagere CO₂-uitstoot. Ook heeft de fractie ingezet op het goed laten aansluiten van subsidiemiddelen op het verduurzamingsdoel van de installaties, zodat zij ook daadwerkelijk kunnen vergroenen. Via de SDE++ subsidie moet de circulaire economie worden ondersteund. Afvalverbrandingsinstallaties kunnen onder andere hun CO₂-uitstoot reduceren door in te zetten op (na)scheiding en recycling, waarvoor minder afvalstoffen hoeven te worden verbrand. Ook heeft de fractie gevraagd van te voren helder in kaart te brengen wat de opties zijn voor de sector, wat de gevolgen van de heffing zijn en waar de knelpunten zitten. De CDA-fractie heeft onlangs een motie ingediend die verzoekt om in overleg met de afvalsector te

komen tot een realistisch scenario voor de afbouw van Nederlandse AVI-capaciteit, passend bij de route naar een circulaire- en klimaatneutrale economie in 2050. Daarnaast staat in deze motie het verzoek dat als overeenstemming is bereikt over het afbouwpad, de importheffing op buitenlands restafval te heroverwegen, zo mogelijk in de vorm van een alternatief voorstel. Deze motie is aangenomen.

In ons verkiezingsprogramma is ook de volgende tekst opgenomen die de strekking van de resolutie ondersteunt:

Een groot milieurendement is te behalen met hoogwaardige verwerking van ons huishoudelijk en bedrijfsafval. Nederland beschikt over een innovatieve afvalbranche waar we gebruik van moeten maken. Dus we willen zoveel mogelijk stoppen met exporteren van afval naar landen als China, en meer circulaire bedrijvigheid in onze eigen regio's stimuleren. Hiervoor moeten we het verbranden van afval verminderen en het hergebruik van afval aantrekkelijker maken. Regulering en financiële prikkels vanuit de overheid dragen bij aan de hernieuwde inzet van die grondstoffen. Ook grondstoffen moeten in de toekomst vaker opnieuw inzetbaar zijn. Daarom maken we verbranden van afval minder aantrekkelijk en het hergebruik aantrekkelijker.

11. Resolutie: Ondertiteling van alle Nederlandstalige Tv-programma's

Resolutie ingediend door: Fraanje c.s.*

Het CDA Partijcongres bijeen op 9 november bijeen te Utrecht.

C. Spreekt uit dat:

- de CDA-Tweede Kamerfractie zich gaat inzetten dat alle Nederlandstalige tv-programma's bij de publieke omroep, de commerciële zenders, de promo's, de reclamespots, de regionale omroepen en bij "uitzending gemist" en zeker bij de spotjes van de Rijksoverheid toegankelijk worden gemaakt voor mensen met een audiovisuele beperking.
- de CDA-Tweede Kamerfractie de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media aanspoort dat het Commissariaat voor de Media haar taak als controleur beter gaat uitvoeren.

en gaat over tot de orde van de dag,

Stand van zaken:

De CDA-fractie vraagt geregeld aandacht voor dit belangrijke thema, waarbij meerdere resultaten zijn behaald. De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft in maart 2020 een stappenplan van de NPO

aangeboden inzake het toegankelijker maken van het media-aanbod. In het stappenplan komt ook de inzet van een gebarentolk aan de orde. En zullen structurele afspraken worden gemaakt over het inzetten van een gebarentolk bij de nieuwsvoorziening in crisissituaties. De NPO ambieert jaarlijks meer uitzendingen van nationale evenementen te voorzien van een gebarentolk. Een aantal concrete voorbeelden van verbeteringen die hebben plaatsgevonden: vanaf 12 maart 2020 wordt het NOS Journaal van 20.00 uur voorlopig elke dag met een gebarentolk uitgezonden, bij elke persconferentie is een gebarentolk aanwezig, in de wet is vastgelegd dat mensen die doof, slechthorend, blind of slechtziend zijn in tijden van crisis toegang krijgen tot informatie, onder andere het jubileumseizoen van Wie is de Mol?, de nieuwe dramaserie Commando's, het derde seizoen van KLEM en The Passion zijn met audiodescriptie te zien. De Ster ondertitelt sinds 1 januari 2020 de reclames bij de publieke omroep. De minister zal verder in overleg met de regionale en commerciële omroepen in kaart brengen op welke wijze commerciële en regionale omroepen stappen zullen zetten om hun media-aanbod toegankelijk te maken voor mensen met een auditieve of visuele beperking. Tevens zal een gesprek worden gevoerd met het Commissariaat voor de Media over het toezicht op de bestaande regels voor ondertiteling. Ook in 2021 zijn er verdere stappen gezet; zo heeft de NPO tolken Nederlandse gebarentaal ingezet in verkiezingstijd bij debatten en journaals. Het Eurovisie Songfestival heeft alle halve finales en de finale voorzien van van gebarentolken, audiodescriptie en signdancers.. Onlangs heeft minister Slob ook op verzoek van de CDA-fractie aangegeven dat er voortaan een gebarentolk komt in de Ridderzaal bij de Troonrede.

12. Resolutie: Voorzieningen voor slechthorenden in openbare/publieke gebouwen

Resolutie ingediend door: Fraanje c.s.*

Het CDA Partijcongres bijeen op 9 november in Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

- de CDA-Tweede Kamerfractie, de CDA provinciale statenfracties en alle CDA-gemeenteraadsfracties zich gaan inzetten voor een verplichting van voorzieningen voor slechthorenden (bijv. ringleidingen, schrijftolken of een infraroodsysteem) in alle openbare publiek toegankelijke gebouwen, zoals gemeentehuizen, theaters en dorpshuizen, vergelijkbaar met de verplichte toegankelijkheidseisen voor rolstoelgebruikers;

en gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Door het CDA zijn Schriftelijke Vragen gesteld aan de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media en van Justitie en Veiligheid over de inzet van een gebarentolk bij crisiscommunicatie door de overheid en bij persconferenties van de overheid. Dat werd gedaan naar aanleiding van de oproep van Ieder(in) om in het geval van crisiscommunicatie door de overheid gebarentolken in te zetten, zodat de informatie ook voor doven en slechthorenden goed te volgen is. De afgelopen periode heeft de CDA-fractie regelmatig aandacht gevraagd voor de toegankelijkheid van openbare ruimten, dus ook voor dove en slechthorende mensen. Zo is er een schriftelijke inbreng geleverd over het VN Verdrag voor mensen met beperkingen en het facultatief protocol en zijn er schriftelijke vragen gesteld over het SCP rapport "Lang niet toegankelijk". Ook tijdens de afgelopen begrotingsbehandeling VWS hebben wij aandacht gevraagd om de goede projecten van het VN Verdrag uit het programma "Onbeperkt Meedoen" door te trekken.

13. Resolutie: Pak criminelen aan met hun eigen winsten

Resolutie ingediend door: Waveren c.s.*

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat

1. De Kamerfractie en de bewindspersonen worden opgeroepen extra middelen vrij te maken om de georganiseerde criminaliteit (lokaal) aan te pakken,
2. Daartoe ingezet wordt op het benutten van in beslag genomen middelen en die revolverend in te zetten, zodat meer inzet op het in beslag nemen van criminele winsten ook in de toekomst meer capaciteit mogelijk maakt.
3. Daartoe zo nodig wet- en regelgeving aangepast moet worden om in beslagname en ontneming van verdachte bezittingen makkelijker en sneller mogelijk te maken.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Onlangs heeft het CDA haar visie op drugsgebruik en drugscriminaliteit gepresenteerd met daarin 20 voorstellen gericht op hardere aanpak van

criminelen en meer inzet op preventie. Daarnaast is er vanuit minister Grapperhaus extra geld gekomen voor 2022 om de aanpak van georganiseerde criminaliteit te versterken. Het gaat om meer dan 700 miljoen voor het komende jaar waarvan een groot deel structureel. Tevens is er in de APB een motie aangenomen die een teruggeeffonds bepleit, ingediend door CDA (en VVD). Tot slot is onlangs wetsvoorstel versterking aanpak ondermijnende criminaliteit in internetconsultatie gegaan met daarin meer mogelijkheden om geld en zaken van criminelen af te pakken.

14. Resolutie: Ondernemers steunen in de strijd tegen ondermijning

Resolutie ingediend door: CDA Zuid-Holland

Het CDA Partijcongres op 9 november te Utrecht

C. Spreekt uit dat:

1. Het congres de fractie oproept om werk te maken van de mogelijkheid voor ondernemers om onderling informatie uit te wisselen over foute klanten, criminele daden en andere potentiële gevaren.
2. Een doorbraak te realiseren in het privacy-drama, duidelijkheid te verschaffen over wat men wel of niet mag doen en meldingen makkelijker te maken.
3. Mits goed geregeld en (via hun verenigingen) georganiseerd, ondernemers het vertrouwen van de overheid moeten krijgen om al het nodige onderzoek naar hun klanten en uiteindelijk belanghebbenden te doen.
4. Om het onmisbare draagvlak te behouden, de capaciteit van politie en Justitie om iets te doen met de signalen van de ondernemers aanwezig moeten zijn. Zodat alle ondernemers ook ervaren dat het zin heeft om actief mee te doen in de strijd tegen ondermijning.
5. Het CDA steunt de ondernemers in hun strijd tegen ondermijning.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De privacy-obstakels die bedrijven en overheidsorganen tegenkomen in de strijd tegen criminaliteit zijn al langer een doorn in het oog van de CDA-fractie. Privacy is vanzelfsprekend belangrijk, maar de wijze waarop er nu wordt omgegaan met de AVG werkt averechts. Probleem is vaak dat er een grondslag mist. CDA is aan het werken aan een initiatiefwetsvoorstel dat een grondslag moet geven voor

informatiedeling in het kader van de bestrijding van fraude. Het Wetsvoorstel Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden is aangenomen in de Tweede Kamer. Deze wetgeving moet informatiedeling binnen bepaalde publieke samenwerkingsverbanden verbeteren.

15. Resolutie: Versterking anti-discriminatievoorzieningen (ADV's)

Resolutie ingediend door: CDA Pride Netwerk*

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

1. Het CDA geweld en discriminatie tegen LHBTI's niet tolereert;
2. Gemeenten met voldoende middelen hun wettelijke plicht voor het onderhouden van een anti-discriminatievoorziening, meer dan slechts een meldpunt, moeten nakomen, waarbij juist preventie-activiteiten zoals voorlichting bijdragen aan het voorkomen van discriminatie en hate-crimes;

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Bij de begrotingsbehandeling Emancipatie in december 2019 heeft de minister van OCW in antwoord op vragen van de CDA-fractie aangegeven, dat zij in het gesprek over discriminatie tussen het ministerie van BZK en gemeenten, aandacht zal vragen voor de voorlichtingstaak. Mensen moeten weten wat discriminatie is en waar ze terecht kunnen. In het commissiedebat over discriminatie en racisme op 30 juni 2021 heeft de CDA-fractie opnieuw aandacht gevraagd voor de gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen, met name op het gebied van voorlichting en preventie.

16. Resolutie: Perspectief bieden begint bij erkenning van de werkelijkheid

Resolutie ingediend door: CDA Geldrop-Mierlo

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat

- het CDA staat voor een realistische politiek, waarbij ongemakkelijke waarheden niet uit de weg worden gegaan;
- vanuit een erkenning van deze werkelijkheid samen met betrokkenen, warm en verbindend kan worden gezocht naar oplossingen die recht doen aan de belangen die op het spel staan;
- bestuurders en volksvertegenwoordigers van het CDA altijd op basis van kennis van zaken richting en perspectief moeten bieden voor de toekomst.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Deze resolutie is met een positief preadvies aangenomen en wordt gedeeld. Er is ook veel herkenbaar bij de nieuwe Tweede Kamerfractie, die eveneens op deze manier politiek wil bedrijven. Zie bijvoorbeeld de visiestukken op het gebied van landbouw, klimaat en drugs.

17. Resolutie: Steun aan duurzame oplossingen voor het migratievraagstuk

Het migranten- en vluchtelingenvraagstuk vraagt een duurzame oplossing en een besluitvaardig Europa.

Resolutie ingediend door: Plas c.s.*

Het CDA Partijcongres, bijeen op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

1. Het CDA zich proactief inzet voor het ontwikkelen van duurzame oplossingen en het voorkomen van schendingen van mensenrechten.
2. Zich hard maakt dat Nederland in de toekomst constructief en welwillend meedoet aan alle onderhandelingen op EU-niveau over dit vraagstuk.
3. Nederland niet meer accepteert of faciliteert wanneer mensenhandelaren willen meepraten bij internationale vergaderingen inzake de vluchtelingenstroom.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

September 2020 heeft de Europese Commissie haar EU-migratiepact gepresenteerd. Mede door het CDA heeft de Nederlandse regering voorzichtig

positief gereageerd op de voorstellen vanuit de Europese Commissie. Als CDA geloven wij echt dat de voorstellen zoals deze gepresenteerd zijn, de impasse rondom de migratiewetgeving op EU-niveau kan doorbreken. Wij zullen ons inzetten dat Nederland constructief en welwillend blijft meedoen aan alle onderhandelingen op EU-niveau hierover. Dat doen wij samen met onze Europese fractie. Voorts kunnen de voorstellen uit dit migratiepact ervoor zorgen dat duurzame oplossingen ontwikkeld worden voor de asiel en migratieproblematiek in Europa. Dat kan er ook voor zorgen dat mensenrechtenschendingen voorkomen worden. Dat is tevens de reden geweest dat wij willen dat opvang aan de grens van de EU, alleen kan mits dat op een humane wijze geschiedt. Tot slot zet het CDA zich ervoor in dat er niet met mensenhandelaren onderhandeld zal worden. Ook bepleiten we een gezamenlijke stellingname tegen regimes die migratie gebruiken om de EU onder druk te zetten.

18. Resolutie: Bescherming Humanitair Oorlogsrecht

Resolutie ingediend door: Van Schaik c.s.*

Het CDA Partijcongres, bijeen op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

- De CDA Eerste Kamerfractie, bij de behandeling van voorliggend wetsvoorstel, alles op alles zet om, de zorgen van de NGO's weg te (laten) nemen, waarbij zij de wet toetst op het tijdig, onpartijdig en onafhankelijk mogelijk kunnen functioneren van NGO's, waar in het bijzonder aandacht moet worden besteed aan de situatie waarin hulpverleners met de Nederlandse nationaliteit maar werkend voor een in het buitenland erkende NGO, vrezen te komen. Dit om de door het CDA zo gewaarde noodzakelijke humanitaire hulpverlening niet te belemmeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De behandeling van het wetsvoorstel strafbaarstelling verblijf op door een terroristisch organisatie gecontroleerd grondgebied heeft in de Eerste Kamer geleid tot een toezegging van minister Grapperhaus voor een aanvullend wetsvoorstel. Dit aanvullende wetsvoorstel introduceert een strafuitsluitingsgrond voor Nederlanders die uitsluitend in het gebied zijn om activiteiten te verrichten als hulpverlener werkzaam voor een onpartijdige humanitaire organisatie. Dat is in lijn met de wens die uit de resolutie spreekt. Behandeling van het wetsvoorstel wordt hervat op het

moment dat beide wetsvoorstellen tegelijk behandeld kunnen worden. Wij bepleiten snelle hervatting van het wetsvoorstel en zullen dus inzetten op het snel opstellen van het aanvullende wetsvoorstel.

19. Resolutie: Ontwikkelingsbudget

Resolutie ingediend door: van Dis c.s.*

Het CDA Partijcongres, bijeen op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

1. Het CDA zich inzet om herziening van ODA middelen te realiseren
2. Het CDA zich blijft inzetten om tijdens deze kabinetsperiode te kijken of extra investeringen mogelijk zijn, conform het streven naar een budget van 0,7%
3. 'Het CDA zich inzet om te voorkomen dat de 0,53% ODA besteding daalt en zich in te spannen om het percentage voor 2020 e.v. te laten stijgen zodat het eindstreven van 0,7% niet verder uit zicht raakt'
4. Het CDA een geïntegreerde aanpak van Internationale samenwerking waar mogelijk is bepleit.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De CDA fractie heeft tijdens de Politieke beschouwingen in september 2019 een motie van de oppositie gesteund waarin het streven naar de 0.7% wordt uitgesproken. In de vorige kabinetsperiode is er in de zomer van 2020 een eenmalige financiële injectie gerealiseerd (500 miljoen) en toekomstige uitgaven binnen het budget middels een kasschuif zeker gesteld. Daarnaast is de volgende tekst in het laatste verkiezingsprogramma opgenomen: "Wij zien het als een morele plicht om landen in nood te helpen. Daarnaast is internationale samenwerking ook in ons welbegrepen eigenbelang. Globale uitdagingen zoals de coronacrisis laten zien dat uitdagingen als gezondheid zich niet aan grenzen houden en Nederland pas veilig is als het elders ook veilig is. Daarom streven we ernaar om stapsgewijs de investeringen in ontwikkelingssamenwerking naar het internationaal afgesproken niveau van 0,7% van het BNI te brengen, waarbij er altijd ruimte is om te schuiven tussen de verschillende prioriteiten."

20. Resolutie: Leefbaarheid op Lesbos

Resolutie ingediend door: Plas c.s.*

Het CDA Partijcongres, bijeen op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

1. De CDA-fractie er bij de staatssecretaris op aandringt zich in te zetten om:
2. Er met het oog op de naderende winter met spoed geïnvesteerd wordt in de kampen om de situatie van de migranten op Lesbos zichtbaar en tastbaar te verbeteren, vooral op het gebied van hygiëne, medische en geestelijke zorg, verblijf, en met name in de veiligheid van vrouwen en kinderen.
3. De verblijfsduur in de kampen op Lesbos aanzienlijk verkort worden door het verbeteren en versnellen van de aanvraagprocedure vanaf de eerste dag van aankomst.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Mede op aandringen van ons is de hulp van Nederland aan Griekenland de afgelopen jaren geïntensiveerd. Nederland heeft tegen de achtergrond van de voortdurende tekortschietende opvang op met name de Griekse eilanden de steun op expertniveau geïntensiveerd. Dit betreft steun zowel in EU-verband als op bilateraal niveau en richt zich onder andere op het bevorderen van de samenwerking binnen de Griekse vreemdelingenketen bij het bieden van humane opvang. Zo stelt Nederland doorlopend een elftal experts van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) beschikbaar via EASO. Het gaat hierbij om onder meer hoor- en beslismedewerkers, maar ook experts op het gebied van informatie over landen van herkomst. Tevens is er een medewerker van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) actief als eiland coördinator voor de Europese Commissie. De eiland coördinator speelt een sleutelrol bij de verbetering van het samenspel tussen de diverse organisaties en autoriteiten, signaleert knelpunten en biedt oplossingen. Ook levert het COA via EASO twee experts ten behoeve van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's) op Samos.

Naar aanleiding van de brand in Moria hebben wij ons ingezet om alleenstaande minderjarigen naar het Griekse vasteland over te brengen. Daartoe hebben wij ook een motie ingediend. Het is inmiddels staand beleid in Griekenland om kwetsbaren (waaronder AMV's) over te brengen naar het vaste land, mede daardoor is de druk op de Griekse opvangvoorziening aanzienlijk afgenomen. Verder heeft de regering – op aandringen van onder andere CDA- besloten 100 mensen, kinderen alleen of in gezinsverband, over te nemen. Wij hebben wel aangedrongen op overname van vluchtelingen die kans maken op een verblijfsstatus. Nu mensen overnemen die straks afgewezen zullen worden, is voor

de personen in kwestie inhumain, maar zal ook tot nieuwe problemen aanleiding geven. Dit proces is inmiddels afgerond en de mensen zijn opgevangen in Nederland.

Deze inzet komt bovenop de verantwoordelijkheid die het kabinet, mede op ons verzoek, op zich heeft genomen voor de shelters voor minderjarigen en de uitrol van een voogdijprogramma.

Het voorstel voor shelters voor minderjarigen voorziet in de oprichting van drie aparte kleinschalige opvanglocaties in de omgeving van Athene waar in elke locatie 16 kinderen worden opgevangen. Deze drie locaties vormen een veilige en stimulerende omgeving voor de kinderen, waar ze worden verzorgd en begeleid door getrainde experts op basis van een individueel ontwikkelingsplan. Naast juridische ondersteuning, zijn de diensten en programma's die op de locaties worden aangeboden vooral gericht op psychosociale zorg, gezondheidszorg, onderwijs en pedagogie. Bijna een jaar geleden is dit samenwerkingsverband bekrachtigd via een bilateraal MoU. In acht maanden tijd zijn door de bewonderenswaardige inzet van Movement on the Ground en the Home Project de drie opvanglocaties opgezet en in gebruik genomen. De locaties hebben inmiddels onderdak geboden aan circa 80 kinderen. Doorstroom vindt plaats door herplaatsing, gezinshereniging (op basis van de Dublin verordening) of vrijwillig vertrek om een andere reden.

Die structurele oplossing blijft nodig. De kinderen die beslist nog naar Lesbos zullen komen hebben ook een snelle asielprocedure, zorg en begeleiding nodig. Daartoe dient de hulpverlening ten behoeve van een voogdijprogramma waartoe is besloten. Het Nederlandse Nidos helpt Griekenland een voogdijprogramma op te zetten waar Griekenland mee verder kan richting alle minderjarigen die er al zijn of nog komen. Helaas lijkt dit nog niet helemaal van de grond te komen. De overdracht van verantwoordelijkheid voor voogdij van AMV's van het Griekse ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zaken naar het ministerie van Migratie laat nog op zich wachten. Daarmee zijn op dit moment de mogelijkheden voor concrete Nederlandse steun via Nidos nog beperkt. Wel heeft een aantal digitale workshops op technisch niveau plaatsgevonden en is nadere informatie over de Nederlandse praktijk en het kader gedeeld. De komende periode wordt gezien hoe verdere Nederlandse ondersteuning inzake voogdij zo effectief mogelijk kan worden geboden.

21. Resolutie: Een rechtvaardig stikstofbeleid

Resolutie ingediend door: Lubberts-van Raaij c.s.*

CDA Oldambt, CDA Midden-Groningen, CDA Olst-Wijhe, CDA
Veendam-Wildervank,

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 te

Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

- ingezet moet worden op consistent landbouwbeleid, met een level playing field met ons omringende landen,
- ingezet moet worden op een onderbouwd hogere depositiewaarde, op basis van ecologie en economie in balans,
- bedrijfsontwikkelingen op basis van ecologische, economische en sociale gronden mogelijk moeten blijven en latente ruimte voor deze doorgaande bedrijven behouden blijft,
- geen gedwongen krimp van de veestapel mag plaatsvinden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Nadat het Programma Aanpak Stikstof gesneuveld is bij Raad van State, staat de regering voor de uitdaging om de schaarse (stikstof)ruimte in Nederland opnieuw te verdelen.

De wet 'stikstofreductie en natuurverbetering' is op 24 april 2020 in werking getreden. Hoofddoel van deze wet is om een gunstige of, waar dat nog niet mogelijk is, een verbeterde landelijk staat van instandhouding van stikstofgevoelige soorten en habitattypen te realiseren. In de wet 'stikstofreductie en natuurverbetering' wordt als doel gesteld dat 40 procent van de natuur die gevoelig is voor stikstof in 2025 weer gezond moet zijn. In 2030 is dat 50 procent en in 2035 zo'n 74 procent.

Deze structurele aanpak heeft als belangrijkste uitgangspunten:

- Een resultaatsverplichtende omgevingswaarde voor het verminderen van de depositie van stikstof op daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden;
- Een programma stikstofreductie en natuurverbetering met bron- en natuurmaatregelen om te voldoen aan de omgevingswaarde en om de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden te verwezenlijken;
- Inspanningsverplichtende tussendoelen met het oog op het tijdig voldoen aan de omgevingswaarde en met het oog op de in het programma opgenomen maatregelen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen;

- Periodieke monitoring en bijsturing van de maatregelen en het programma in zijn integraliteit en rapportage daarover;
- Een partiële vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht wat betreft de gevolgen van de stikstofdepositie door activiteiten van de bouwsector. Hierbij is de bouwfase vrijgesteld, maar de gebruiksfase niet.
- Ook de legalisering van de PAS-melders is wettelijk geregeld, maar kan nog wel drie jaar in beslag nemen.

Ons streven is om tot een doelmatige aanpak voor de lange termijn te komen waarbij ruimte is voor het verdienmodel en vakmanschap van de boer. Een gedwongen krimp van de veestapel is wat het CDA betreft geen oplossing voor de stikstofproblematiek. Tijdens onze inbrengen sturen we aan op een gelijk speelveld in internationaal opzicht, waarbij een eerlijke prijs het uitgangspunt is.

Op 5 juli jl. is onze nieuwe landbouwvisie gepresenteerd. Deze bouwt voort op het verkiezingsprogramma en zet in op toekomstperspectief voor de agrarische sector. Boeren moet duidelijkheid en hulp worden geboden. Inzet is om het perspectief langs drie 'bewegingen' te versterken:

1. Van regelzucht naar ademruimte
2. Van marktwaarde naar maatschappelijke waarde
3. Van bodemuitputting naar bodemgezondheid

22. Resolutie “Stikstofprobleem: terug naar de tekentafel!”

Resolutie ingediend door: CDA Kaag en Braassem.

Resolutie ondersteund door: CDA Olst-Wijhe, CDA Krimpenerwaard, CDA Bodegraven-Reeuwijk, CDA Zoeterwoude

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 bijeen te Utrecht.

C.Spreekt uit dat:

- Het bespreekbaar moet worden om op democratische wijze een integraal plan te maken (met alle sectoren) voor de lange termijn. Dit in plaats van het huidige beleid te steunen waarbij alleen korte termijn regelingen opgesteld worden waardoor vooral de agrarische sector hard wordt geraakt (gespreide verantwoordelijkheid).
- Het bespreekbaar moet worden om op basis van betrouwbare meetgegevens en realistische grenswaarden te bekijken welke haalbare doelen gesteld kunnen worden voor de bescherming van (misschien wel minder) Natura 2000 gebieden (rentmeesterschap).

- Het bespreekbaar moet worden om terug te gaan naar de tekentafel om vanuit de achterban concrete plannen te lanceren waar meer draagvlak voor is (solidariteit).

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De CDA fractie heeft door middel van een motie afgedwongen dat de regering aan tafel ging met het Landbouw Collectief. Wij hebben ons ingezet om evenwichtig beleid tot stand te brengen met een gebiedsgerichte aanpak en zonder verplichte krimp van de veestapel. Dat is intussen regeringsbeleid geworden. Ook hebben we met moties aangedrongen op verbetering van het RIVM-model en het herbeoordelen van de Natura 2000 gebieden. Over het maken van plannen waar draagvlak voor is heeft het CDA onlangs, 13 september j.l., via de media een oproep gedaan om af te stappen van de 'Haagse tekentafels' en juist van onderaf beleid te maken, samen met belanghebbenden.

Op 5 juli jl. is onze nieuwe landbouwvisie gepresenteerd. Deze bouwt voort op het verkiezingsprogramma en zet in op toekomstperspectief voor de agrarische sector. Boeren moet duidelijkheid en hulp worden geboden. Inzet is om het perspectief langs drie 'bewegingen' te versterken:

1. Van regelzucht naar ademruimte
2. Van marktwaarde naar maatschappelijke waarde
3. Van bodemuitputting naar bodemgezondheid

23. Resolutie: Boeren verdienen een eerlijke kans

Resolutie ingediend door: CDA Deurne, CDA Helmond, CDA Gemert-Bakel, CDA Laarbeek, CDA Someren

Het CDA Partijcongres op 9 november 2019 te Utrecht,

C. Spreekt uit dat:

- De CDA Tweede Kamerfractie voorstellen voorbereidt, in lijn met de motie Geurts/Harbers, aangevuld met maatregelen om in alle provincies te komen tot een gelijk tijdsplan voor emissie reducerende maatregelen.
- De CDA Tweede Kamerfractie zet zich ervoor in dat er een integraal plan van aanpak komt om binnen een realistisch tijdsbestek, met een economisch

verantwoord investeringsmodel te komen tot emissiearme stallen voor verbetering van het woon en leefklimaat.

- En dit te bereiken waarbij bestaande rechten worden gerespecteerd en dus geen gedwongen krimp van de veestapel plaatsvindt, dan wel mogelijkheden worden gecreëerd om bestaande rechten ten gelde te maken om de gewenste doelstellingen daadwerkelijk te bereiken.
- En op korte termijn te onderzoeken op welke manier in het landelijke beleid gebruiksmogelijkheden kunnen worden verruimd waarbij oog wordt gehouden voor de eventuele negatieve gevolgen voor de omgeving.
- De CDA Tweede Kamerfractie zet zich in dat er eerst duidelijkheid komt over erkenning van systemen op basis van brongerichte maatregelen alvorens provincies deadlines kunnen opleggen voor het aanvragen van vergunningen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Bij de inbrengen van de CDA-fractie heeft in de afgelopen kabinetsperiode het verdienmodel en vakmanschap van de boer centraal gestaan. Onze visie is namelijk dat een eerlijke prijs voor de boer de sleutel tot verduurzaming van de sector is en dat het inperken van de vrijheid van de boer verduurzaming juist tegenwerkt. De leden van de CDA-fractie hebben verder aangegeven voorstander te zijn van inzet op innovatie en nieuwe meettechnieken waarmee gestelde doelmaatregelen vertaald kunnen worden in opgaven op bedrijfsniveau. De leden willen naar het stellen van doelmaatregelen en daarbij het bieden van ruimte aan het vakmanschap van ondernemers en het, al dan niet financieel, ondersteunen van innovatie en verduurzaming door de overheid. Daarop ziet ook ons verkiezingsprogramma toe.

Ons streven is om tot een doelmatige aanpak voor de lange termijn te komen waarbij ruimte is voor het verdienmodel en vakmanschap van de boer. Een gedwongen krimp van de veestapel is wat het CDA betreft geen oplossing voor de stikstofproblematiek. Tijdens onze inbrengen sturen we aan op een gelijk speelveld in internationaal opzicht, waarbij een eerlijke prijs het uitgangspunt is.

Op 5 juli jl. is onze nieuwe landbouwvisie gepresenteerd. Deze bouwt voort op het verkiezingsprogramma en zet in op toekomstperspectief voor de agrarische sector. Boeren moet duidelijkheid en hulp worden geboden. Inzet is om het perspectief langs drie 'bewegingen' te versterken:

1. Van regelzucht naar ademruimte
2. Van marktwaarde naar maatschappelijke waarde

3. Van bodemuitputting naar bodemgezondheid

Tijdens de recente begrotingsbehandeling LNV hebben wij aandacht gevraagd voor investeringszekerheid voor boeren die investeren in innovatieve stalsystemen en voor het sneller erkennen/erkend houden van dergelijke stalsystemen.

De invulling van het toekomstige stikstofbeleid is momenteel onderdeel van de formatie onderhandelingen, waarbij de inzet van het CDA mede in lijn is met de in de zomer gepresenteerde landbouwvisie.

AANGENOMEN RESOLUTIES, DIGITAAL VERKIEZINGSCONGRES 16 JANUARI 2021 (DIGITALE STEMMING 15 JANUARI 2021)

1. Resolutie: Opkomen voor de kwetsbaren in de Griekse vluchtelingenkampen

Resolutie ingediend door: CDA Zeeland

Het CDA Partijcongres, digitaal bijeen op 12 december 2021

C. Spreekt uit dat:

- De CDA-fractie er bij de staatssecretaris nadrukkelijk op aandringt zich in te zetten om:
 - de situatie van de vluchtelingen, vooral op het gebied van hygiëne, medische en geestelijke zorg, verblijf, en met name in de veiligheid van vrouwen en kinderen concreet te verbeteren;
 - de verblijfsduur in de vluchtelingenkampen aanzienlijk te verkorten door het verbeteren en versnellen van de aanvraagprocedure vanaf de eerste dag van aankomst;
 - Nederland bij te laten dragen aan een oplossing in de verdeling van vluchtelingen over Europa, zodat vluchtelingen ook daadwerkelijk adequate en menswaardige hulp krijgen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Mede op aandringen van ons is de hulp van Nederland aan Griekenland de afgelopen jaren geïntensiveerd. Nederland heeft tegen de achtergrond van de voortdurende tekortschietende opvang op met name de Griekse eilanden de steun op expertniveau geïntensiveerd. Dit betreft steun zowel in EU-verband als op bilateraal niveau en richt zich onder andere op het bevorderen van de samenwerking binnen de Griekse vreemdelingenketen bij het bieden van humane opvang. Zo stelt Nederland doorlopend een elftal experts van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) beschikbaar via EASO. Het gaat hierbij om onder meer hoor- en beslismedewerkers, maar ook experts op het gebied van informatie over landen van herkomst. Tevens is er een medewerker van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) actief als eiland coördinator voor de Europese Commissie. De eiland coördinator speelt een sleutelrol bij de verbetering van het samenspel tussen de diverse organisaties en autoriteiten, signaleert knelpunten en biedt oplossingen. Ook levert het COA via EASO twee experts ten behoeve van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's) op Samos.

Naar aanleiding van de brand in Moria hebben wij ons ingezet om alleenstaande minderjarigen naar het Griekse vasteland over te brengen. Daartoe hebben wij ook een motie ingediend. Het is inmiddels stand beleid in Griekenland om kwetsbaren (waaronder AMV's) over te brengen naar het vaste land, mede daardoor is de druk op de Griekse opvangvoorziening aanzienlijk afgenomen.

Het CDA blijft zich inzetten voor een akkoord rondom de voorstellen op een nieuw EU-migratiepact. Dat is de weg naar korte procedures, fatsoenlijke opvang en eerlijke herverdeling van vluchtelingen over de EU. Vooralsnog blijft een akkoord helaas uit. De Nederlandse regering probeert – mede door continue aandringen van de CDA-fractie - een akkoord hierop wel te bewerkstelligen. De verschillen binnen de EU blijven echter hardnekkig.

2. Resolutie bescherm de hulpverleners van humanitaire organisaties, die handelen volgens de principes internationaal humanitair oorlogsrecht

Resolutie ingediend door: CDA Zeeland

Het CDA partijcongres, digitaal bijeen op 12 december 2020

C. Spreekt uit dat:

- Het CDA-congres opnieuw aandacht vraagt voor de zorgen die, kort voor de behandeling van de wet, nog steeds leven bij de humanitaire hulporganisaties;
- Het CDA pal blijft staan voor de principes van onafhankelijkheid en onpartijdigheid bij het handelen van humanitaire hulpverleners;
- Deze principes een vertaalslag krijgen bij de beoordeling van de wet, zodat het humanitaire werk in de toekomst niet belemmerd wordt.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De behandeling van het wetsvoorstel strafbaarstelling verblijf op door een terroristisch organisatie gecontroleerd grondgebied heeft in de Eerste Kamer geleid tot een toezegging van minister Grapperhaus voor een aanvullend wetsvoorstel. Dit aanvullende wetsvoorstel introduceert een strafuitsluitingsgrond voor Nederlanders die uitsluitend in het gebied zijn om activiteiten te verrichten als hulpverlener werkzaam voor een onpartijdige humanitaire organisatie. Dat is

in lijn met de wens die uit de resolutie spreekt. Behandeling van het wetsvoorstel wordt hervat op het moment dat beide wetsvoorstellen tegelijk behandeld kunnen worden. Wij bepleiten snelle hervatting van het wetsvoorstel en zullen dus inzetten op het snel opstellen van het aanvullende wetsvoorstel.

AANGENOMEN RESOLUTIES BIJZONDER PARTIJCONGRES 11 SEPTEMBER 2021

1. Resolutie: Evaluatiecommissie Spies

Resolutie ingediend door: CDA Fryslân

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Het landelijk bestuur ieder najaarscongres aan de leden rapporteert welke aanbevelingen zijn overgenomen en op welke wijze geïmplementeerd, dan wel in aangepaste vorm zijn overgenomen en geïmplementeerd, of beargumenteerd zijn afgewezen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Er is een matrix gedeeld met de Verenigingsraad, waarin een opzet is gemaakt van alle aanbevelingen en de acties die ingezet zijn of nog ingezet moeten worden. Dit schema wordt regelmatig geactualiseerd en besproken. Separaat van dit overzicht wordt deze matrix ook aan het congres gepresenteerd, als opvolging van een andere resolutie waarin uitgesproken wordt dat het landelijk bestuur jaarlijks aan het congres rapporteert over de uitvoering van de aanbevelingen van evaluatiecommissies.

2. Resolutie: Taskforce Governance

Resolutie ingediend door: CDA Fryslân

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Op het partijcongres van december 2021 een Statutenwijziging wordt geagendeerd met een passende vertaling van de aanbevelingen;
- in de statutenwijziging verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de diverse gremia helder zijn omschreven.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

In de Verenigingsraad van 20 september is besproken wat de te nemen stappen

zijn om de resultaten van de Taskforce Governance te verankeren in de nieuwe bestuursstructuur en welke stappen nog gezet moeten worden. Hier is besloten om op enkele punten van het rapport van de Taskforce Governance af te wijken of zaken nader te concretiseren, maar verder de lijn aan te houden van het rapport als het gaat om de verbetering van de reeds voorgestelde structuur van een LB en een VR. Dit heeft geresulteerd in een verbetering van de bestuurlijke structuur op basis van de lessen van de Taskforce.

De vertaling hiervan in concept-statuten, -HR en onderliggende concept-reglementen is gemaakt en is in de Verenigingsraad van 15 oktober besproken. Het voorstel tot statutenwijziging is inmiddels ook met de lokale en provinciale afdelingen en leden gedeeld en wordt, na het bespreek- en amenderingstraject in de partij, afgerond op het najaarscongres van 2021. Daarmee is de resolutie uitgevoerd.

3. Resolutie: De Jeugd heeft de toekomst

Resolutie ingediend door: Wind c.s.*

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Woorden moeten worden omgezet naar daden;
- De huidige positie van CDA-jongeren tenminste behouden dient te worden
- Het CDA vóór het voorjaarscongres van 2022 met een concreet plan komt om de CDA-jongeren een betere positie te geven;
- Het CDA, de CDA-jongeren betreft in het opstellen van dit plan

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

In het preadvies bij de resolutie destijds is aangegeven dat de geborgde zetel voor het CDJA in provinciale en lokale besturen niet afgeschaft hoeft te worden, zoals eerder voorgesteld. Dat de statutaire geborgde zetel van CDJA en CDAV in de provinciale besturen blijft is ook terug te zien in het conceptvoorstel voor de nieuwe statuten (in het wijzigingsvoorstel voor statuten e.d. van 2020 werd nog voorgesteld om deze geborgde zetel van CDJA en CDAV te schrappen, maar in de voorstellen van 2021 is de geborgde zetel blijven staan en daarmee ook behouden).

Daarnaast heeft het CDJA ook in de toekomstige Verenigingsraad een goede positie, die terug te vinden is in het voorstel voor statutenwijziging. Voor het nieuw te kiezen bestuur ligt de taak om een plan te bedenken hoe jongeren een betere positie in de partij kunnen krijgen. De gezamenlijke oproep van de voorzitters van het CDJA en het CDA om in iedere gemeente een jongere in de top-3 van de kandidatenlijst voor de GR22 te zetten is een eerste zichtbare stap hoe jongeren een prominente positie kunnen krijgen. Daarnaast is ook op het congres een oproep gedaan aan jongeren zelf hoe zij positie kunnen pakken in de partij. Het landelijk bestuur heeft hier gehoor aan gegeven door veel CDJA'ers, die tevens lijsttrekker of gemeenteraadslid zijn, onderdeel te laten zijn van het voorbereidingscomité voor het najaarscongres.

4. Resolutie: Een democratische ledenpartij

Resolutie ingediend door: Den Hartogh c.s.*

C. Spreekt uit dat:

- Alle leden in de toekomst altijd in de gelegenheid worden gesteld om (plenair of in deelsessies) deel te nemen aan de behandeling van en de stemming over (bestuurs)amendementen.
- Eventuele (bestuurs)amendementen, die aan de beraadslaging worden toegevoegd nadat de indeling in deelsessies definitief is, plenair op het congres besproken moeten worden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De periode tussen het indienen van amendementen en de keuze vervolgens aan welke deelsessie deel te nemen als het gaat om amendementen voor het verkiezingsprogramma is normaliter goed gescheiden, waardoor het voor iedereen mogelijk is om te kiezen aan welke deelsessie zij/hij wil deelnemen. De bijzondere situatie rond de lijsttrekkerswissel van december 2020 maakte het dit onmogelijk om aan de gestelde termijnen vast te houden. Het is de hoop dat deze voortaan gehouden kunnen worden en dat amendementen niet na de deadline toegevoegd hoeven te worden.

Deze resolutie is hiermee ook met name een uitspraak voor toekomstige situaties.

5. Resolutie: De basis voor de partij, het CDA, zijn de lokale en regionale afdelingen.

Resolutie ingediend door: Joustra c.s.*

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- de bovenstaande overwegingen onderdeel zijn in de verwerking van de aanbevelingen uit het Rapport Spies en het Rapport Van Rooy.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Het beter inzetten van de 'voelsprietten' in de samenleving is een pleidooi voor meer verbinding tussen alle lagen die er binnen het CDA zijn. Het huidige bestuur onder leiding van de interim-partijvoorzitter maakt hier vast een start mee door langs te gaan bij afdelingen om te horen wat er leeft. Het kandidaatsbestuur Huibers heeft dit doorgezet door bij bijna alle digitale provinciale ALV's langs te gaan. Tegelijk vraagt deze resolutie van het nieuwe landelijk bestuur dat er een plan komt om met leden in gesprek te zijn. Bijvoorbeeld door actief het land in te gaan en met veel mensen te spreken, maar ook de structurele betrokkenheid van leden te borgen. Op die manier komt de verbinding vanuit de bestuurlijke kant tot stand.

Diversiteit is een onderdeel van het selectieproces voor het komende bestuur, waarbij dit ook specifiek genoemd staat bij het profiel voor de vice-voorzitter/LB-lid HRM. Verder komt het HRM-plan waarin beschreven staat hoe diversiteit een plek krijgt. Ook pakt het Diversiteitsnetwerk zelf al een rol bij het aanjagen van bewustzijn rond diversiteit.

6. Resolutie: Samen CDA

Resolutie ingediend door: CDA Overijssel, CDA Wierden-Enter

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Er zo spoedig mogelijk een concreet voorstel ligt waarbij de structurele betrokkenheid van de gemeentelijke en provinciale CDA-afdelingen bij de

inhoudelijke koers van de partij wordt gewaarborgd. Dit voorstel dient ter vaststelling voorgelegd te worden aan het CDA-partijcongres in het voorjaar van 2022.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Dit is een taak voor het nieuwe bestuur om in gesprek te gaan met de Tweede Kamerfractie hoe afdelingen en daarmee leden op een structurele manier betrokken worden bij de inhoudelijke koersbespreking. Met het drie digitale themasessies rond de drie onderwerpen die in het verslag 'Naar een herkenbaar CDA' van rapporteur Van Zwol wordt hier alvast een start mee gemaakt, waarbij ook specifiek aandacht is voor de lokale vertaling van de thema's waar Van Zwol over schrijft. Dit is een eerste aanzet voor betrokkenheid rond het verslag van Van Zwol. Hier moet een structureel vervolg aan worden gegeven, mede door de uitwerking van de inhoudelijke agenda.

7. Resolutie: Werken aan een gezonde partijcultuur

Resolutie ingediend door: Van Horck c.s.

Ondersteund door: CDA Zeeland, CDA Zuid-Holland

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- De hele partij, alle leden van de top tot aan de basis, zich samen inzetten voor een gezonde partijcultuur waarin ruimte is voor de breedte van opvattingen die passen bij een volkspartij op basis van gedeelde christendemocratische waarden;
- Er binnen een gezonde partijcultuur geen plaats is voor politieke afrekening en beloning, en waarbij integriteit, diversiteit, inclusiviteit en transparantie van grote waarde zijn;
- We elkaar binnen het CDA voortdurend scherp houden op onze gemeenschappelijke waarden, uitgangspunten en drijfveren en van daaruit werken aan hernieuwde eenheid in verscheidenheid;
- Het bestuur opgeroepen wordt om in samenspraak met de Integriteits- en Royementscommissie (IRC) te onderzoeken hoe een klokkenluidersregeling vormgegeven kan worden;
- en vraagt het bestuur tevens te onderzoeken hoe onafhankelijke deskundigen zonder banden met het CDA bij integriteitsvraagstukken het beste ingezet kunnen worden binnen de landelijke IRC;

- Het landelijk bestuur periodiek rapporteert over de voortgang van de door hem genomen initiatieven om de partijcultuur te verbeteren, te beginnen op het partijcongres op 11 december 2021.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Cultuur veranderen is een lang traject wat breed draagvlak nodig heeft. Zeker het nieuwe bestuur heeft hierin, in samenwerking met de Verenigingsraad, een belangrijke rol. In het preadvies is aangegeven dat een zaak die opgepakt wordt de 'Code Goed Bestuur' is. In de vergadering van het partijbestuur van 25 oktober is een eerste start gemaakt met het gesprek hierover en opgehaald wat nodig is op dit dossier voor het nieuwe bestuur.

Daarnaast verdient cultuur breder in de partij aandacht. De interim-partijvoorzitter zal hier nader op reflecteren, in aansluiting op zijn speech op het bijzonder congres van september jl.

"De Integriteits- en Royementscommissie (IRC) heeft de resolutie in haar vergadering van 22 november 2021 besproken. De IRC ziet goede aanknopingspunten in de resolutie, die nog wel nadere uitwerking behoeven. Dit zal de IRC begin volgend jaar in overleg met het nieuwe bestuur oppakken en uitwerken."

Het benoemen van externen tot lid van de IRC is statutair niet mogelijk en een wijziging van deze bepaling is niet voorzien in de komende statutenwijziging. Wel zal net als bij de klokkenluidersregeling gekeken worden hoe externen betrokken kunnen worden bij het werk van de IRC.

8. Resolutie: Organisatie en koers CDA

Resolutie ingediend door: CDA-Hattem, Oldebroek, Epe, Heerde en Elburg

C. Spreekt uit dat:

- Bestuur, fractie en politiek leider reflecteren op de ontstane situatie, benoemen wat er anders moet en een nieuwe strategie met hoofd en hart gaan uitdragen.
- Een voorzitter van de landelijke partij fulltime beschikbaar is om de partij te leiden, te luisteren naar de achterban, deze actief betreft en onderdeel laat zijn van het beleid en deze uitvoert.
- De partijleiding zich tot een uiterst inspannt om de ideeën van Pieter Omtzigt te steunen en te praktiseren en zich maximaal inspannt om een goede relatie voort te zetten met Pieter Omtzigt, ook indien hij als onafhankelijk Kamerlid doorgaat.

- Een communicatiestrategie ontwikkelt waarbij het CDA de middenpartij is en zijn christendemocratische uitgangspunten centraal staat. Niet rechts, niet links maar vanuit het radicale en krachtige midden; een brede volkspartij. Een weg die leidt naar een hoop- en liefdevolle samenleving.
- De christendemocratische uitgangspunten centraal stelt (o.a Zij aan zij) en deze praktiseert. Verantwoordelijkheid, gerechtigheid, solidariteit en rentmeesterschap is onze basis. Zie ook Chris van Dam 'Nog steeds niet bij brood alleen'.
- De leden het bestuur, fractie en politiek leider het vertrouwen geven om te werken aan een vernieuwd CDA en hen daarin steunen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De vacature voor fulltime partijvoorzitter is gepubliceerd en een kandidaat-voorzitter met een heel nieuw team is gepresenteerd. De ideeën van Pieter Omtzigt zijn onderdeel van het verkiezingsprogramma en daarmee de ideeën van het CDA. Ook heeft de CDA Tweede Kamerfractie een motie ingediend die de regering oproept om 'een nieuw sociaal contract' te ontwikkelen. De inzet voor een betrouwbare en dienstbare overheid is en blijft de CDA-inzet in de formatie.

De communicatiestrategie waar om gevraagd wordt maakt integraal onderdeel uit van de communicatiestrategie. Dat het verslag Van Zwol is omarmd is de basis om vanuit de uitgangspunten en deze geconcretiseerd voor de daagse praktijk te werken en hier vervolgens over te communiceren. Een eerste stap hierin is het digitale gesprek dat gevoerd is over de drie hoofdthema's waar Van Zwol over schrijft, waarbij de inhoudelijke lijn van debat en dialoog wordt voortgezet in de toekomst.

9. Resolutie: Oproep tot verzoening, herstel verhoudingen en hereniging

Resolutie ingediend door: Van Horck c.s.

Ondersteund door: CDA Zeeland, CDA Zuid-Holland

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Er door het CDA een gedegen en onafhankelijk onderzoek wordt uitgevoerd naar de beweegredenen van leden die het CDA sinds 2010 hebben verlaten en hoe het CDA voor deze vertrokken leden weer

aantrekkelijk gemaakt kan worden om een nieuw lidmaatschap aan te gaan;

- Dat er door leden, politieke vertegenwoordigers en partijtop van het CDA de komende tijd gewerkt dient te worden aan verzoening, herstel van verhoudingen en hereniging met iedereen die het CDA de afgelopen 10 jaar heeft verlaten;
- De partijtop en de Tweede Kamerfractie worden opgeroepen zich de komende tijd in te zetten voor een proces van samenwerking, herstel van relaties en verzoening met Pieter Omtzigt, zonder daarbij van te voren vast te leggen hoe dit in de tijd en in de praktijk vorm gaat krijgen;
- Het CDA congres op 11 december 2021 geïnformeerd wordt over de gemaakte voortgang van de in gang gezette processen op het gebied van samenwerking en verzoening tussen het CDA en Pieter Omtzigt en het uit te voeren onderzoek naar beweegredenen van CDA-leden die sinds 2010 hun lidmaatschap hebben opgezegd.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De globale beweegredenen van leden die opgezegd hebben is bekend bij de ledendesks van het CDA en daarnaast wordt doorgaans een opzeggingsbericht met motivatie meegestuurd. De eerste analyse van deze cijfers laat zien dat 'natuurlijk verloop' de meest voorkomende reden is van het kleiner worden van het ledenbestand.

Concreet wordt hier een opdracht voor verstrekt om onderzoek te doen naar de vraag die de resolutie opwerkt, onderzoek onder opzeggers te doen naar hun beweegredenen en ook nader door te spreken met mensen binnen de partij over het ledenverloop. Dit onderzoek zal over een langere tijd worden uitgevoerd en vindt vervolgens zijn weg in een rapport. De verzoening met leden die afgehaakt zijn, wordt opgepakt met inachtneming van de geldende privacyregels. Het overgangsbestuur en ongetwijfeld ook het komende bestuur zullen zich zeer inspannen om dit te effectueren.

10. Resolutie: Invulling menselijke maat

Resolutie ingediend door: CDA Overijssel

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Voor 1 januari 2022 een herkenbaar geluid moet zijn ontwikkeld waar de menselijke maat, een nieuw sociaal contract en een betere transparante overheid centraal moet staan, waar de Tweede Kamerfractie mee aan de slag gaat en dat als leidraad kan worden gebruikt voor de campagne van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Landelijk zitten veel aspecten om 'de menselijke maat' meer te introduceren verwerkt in het verkiezingsprogramma. Het CDA is vervolgens op verschillende manieren aan de slag met het ontwikkelen van dit herkenbaar geluid. In de CDA Tweede Kamerfractie heeft Wopke Hoekstra een motie ingediend die uitspreekt dat de Kamer gedurende deze kabinetsperiode samen gaat werken aan een nieuw sociaal contract, waarin in ieder geval de volgende elementen centraal staan:

- Het serieuzer behandelen van wetgeving en minder de waan van de dag leidend laten zijn;
- Meer oog voor de menselijke maat in wet- en regelgeving;
- een duale houding die bij gaat dragen aan een betere uitvoering van wet- en regelgeving,

De motie is aangenomen.

Daarnaast heeft CDA-Tweede Kamerfractie andere gerelateerde moties ingediend. Bijvoorbeeld de motie van woordvoerder Inge van Dijk die, naar voorbeeld van de Taxpayer Advocate Service in de Verenigde Staten, verzoekt om onderzoek te doen hoe in Nederland een orgaan kan worden vormgegeven:

- dat directe fiscale bijstand levert aan burgers en bedrijven wanneer zij geschillen ervaren met de Belastingdienst en daarbij doorzettingsmacht heeft;
- dat eveneens een signalerende functie heeft voor problemen bij de uitvoering en misstanden in beleid en wetgeving, en daarover direct aan de Kamer kan rapporteren;
- dat eigenstandige bevoegdheden heeft om onderzoek te doen;

Ook wordt in deze motie verzocht om in dit onderzoek op te nemen hoe ook medewerkers van de Belastingdienst zelf vertrouwelijk meldingen kunnen doen bij dit orgaan. De motie is aangenomen. Daarnaast heeft de CDA-fractie een motie ingediend om een proces in te richten waarbij gemeenten een signalerende rol krijgen in de urgentie van dossiers en gemeenten dus om voorrang kunnen vragen bij behandeling van dossiers en deze ook krijgen. Hierbij wordt de regering ook verzocht om deze werkwijze goed met ouders en gemeenten te communiceren en gemeenten zodanig te faciliteren dat ze deze rol ook uit kunnen voeren op een manier die hen past. Ook deze motie is aangenomen.

Met de lokale vertaling van de term gaat de Bestuurdersvereniging aan de slag, samen met de indiener en ook de Tweede Kamerfractie, om dit uit te werken richting de GR22. De eerste stap is een standaard-motie die, gepromoot in een video door een Kamerlid en een lokale lijsttrekker, uitgezet wordt onder alle CDA-afdelingen. Hierover volgt snel meer informatie via de Bestuurdersvereniging.

11. Resolutie: Repatriëring IS-vrouwen en kinderen uit Syrië

Resolutie ingediend door: Corten c.s.*

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- het CDA moet kiezen vóór repatriëring van de Nederlandse vrouwen en kinderen uit Syrië;
- er bij de regering op aan moet dringen om in samenwerking met onze buurlanden de vrouwen en kinderen nog voor de komende winter terug te halen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De kwestie rondom IS-vrouwen en kinderen is onverminderd ingewikkeld. De CDA-fractie is naar aanleiding van de resolutie aan de slag gegaan om te bezien hoe deze uitgevoerd kan worden. Zo hebben we gekeken hoe andere landen die hebben toegezegd dat ze vrouwen en kinderen gaan halen dat aanpakken. Enkele landen die hebben toegezegd zijn (ook) nog niet overgegaan op daadwerkelijk ophalen van eigen burgers. Ook wordt dit bekeken in samenhang

met extra hulp en andere inzet voor slachtoffers van IS, zoals Yezidi's. Onlangs heeft minister Grapperhaus aangegeven dat er gekeken gaat worden naar het terughalen van vijf IS-vrouwen (en wanneer aan de orde: hun kinderen) omdat er straffeloosheid dreigt nu de rechter heeft aangegeven niet te kunnen vervolgen wanneer de vrouwen niet aanwezig zijn. De situatie in Syrië en Irak is echter niet stabiel geworden en onduidelijk is of de veiligheid van Nederlanders die mensen moeten gaan halen gewaarborgd kan zijn.

12. Resolutie : gemeentefinanciën 2022 meer op orde

Resolutie ingediend door: CDA Hellendoorn

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- CDA-2^e kamerleden en bewindslieden zich actief inzetten voor de verbetering van de financiële positie van de gemeenten in de Rijksbegroting 2022 en hierbij in overweging nemen de punten zoals hierboven genoemd onder a) en b)

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De CDA-fractie heeft hier aandacht voor gevraagd tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen. Hierbij heeft de woordvoerder Inge van Dijk een motie ingediend samen met de CU, die is aangenomen. In deze motie is de regering verzocht om nadere regels te stellen ten behoeve van naleving van artikel 2 Financiële-verhoudingswet en artikel 108, derde lid Gemeentewet, zodat het ook voor de Kamer aantoonbaar en controleerbaar is dat deze wetten worden nageleefd. Daarnaast is de regering verzocht om bij elk wetsvoorstel dat decentrale overheden raakt, zoals taakoverdrachten, medebewindstaken en regionale indelingen, mede te laten ondertekenen door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en bij budgetoverdrachten ook door de Minister van Financiën. De woordvoerder heeft daarnaast bij het debat over de voorjaarsnota een motie ingediend die zegt dat er geen nieuwe taken naar gemeenten en provincies mag zonder bijbehorende financiën. Ook deze motie is aangenomen.

13. Resolutie: Open broncode in de overheid

Resolutie ingediend door: CDA Zuid-Holland

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Het CDA een actieve rol oppakt om open broncode in de overheid en haar instanties een standaard te maken;
- De voorkeur te hebben voor het openbaar maken van voor en door de overheid ontwikkelde code, tenzij er zwaarwegende belangen meetellen;
- Het gebruik van open source software en open standaarden te prefereren boven gesloten vormen;
- Het toegankelijk maken van broncode een register op te zetten in de vorm van een versiebeheersysteem.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De eerder dit jaar ingestelde permanente commissie Digitale Zaken is voortvarend aan de slag gegaan, waardoor er in de Kamer meer aandacht is voor het thema digitalisering in brede zin. Open source is voor het CDA de standaard, tenzij daarvan afgeweken dient te worden. Die lijn wordt ook voor de komende periode ingezet. In dat kader wordt er gekeken in welk debat het thema van een toegankelijk broncode-register het beste kan landen.

14. Resolutie: CDA-stikstofbeleid.

Resolutie ingediend door: CDA Veendam-Wildervank

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- In de nota "perspectief voor boeren komt de resolutie een rechtvaardig stikstofbeleid volgens de indiener onvoldoende naar voren.
- Dat we de landbouwgrond voor de landbouw willen behouden.
- Dat we de reductie van ammoniakemissie op de bedrijven door innovatie willen ondersteunen.
- Dat we agrarisch landschap en natuurbeheer voor langere termijn met goede vergoeding belangrijk vinden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Middels een motie heeft de fractie gevraagd om te onderzoeken hoe hoogwaardige landbouwgronden kunnen worden beschermd. Ook hebben wij gepleit voor langjarige contracten voor agrarisch natuurbeheer, zodat boeren worden beloond voor de diensten die zij leveren op dit gebied en daar voor langere termijn zekerheid over hebben. Het belang van het belonen van boeren voor landschaps- en natuurbeheer is door ons meermaals genoemd in debatten. Tijdens de recente begrotingsbehandeling LNV hebben wij aandacht gevraagd voor het ondersteunen van innovatie, onder meer door het bieden van investeringszekerheid voor boeren die investeren in innovatieve stalsystemen en door het sneller erkennen/erkend houden van dergelijke stalsystemen.

De in de resolutie genoemde aandachtspunten vinden ook hun plaats binnen onze inzet aan de formatietafel. Ook de invulling van het toekomstige stikstofbeleid is momenteel onderdeel van de formatie onderhandelingen, waarbij de inzet van het CDA mede in lijn is met de in de zomer gepresenteerde landbouwvisie.

15. Resolutie: “Nederland is zeker nog niet af”

Resolutie ingediend door: CDA Barendrecht

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Het is van groot belang dat de Tweede Kamerfractie van het CDA bij het kabinet erop aandringt om na te denken over de gevolgen van deze klimaatverandering en waar dat nodig is met urgentie de bijbehorende grootschalige plannen ontwikkelt.
- Nederland zich vanwege klimaatverandering aanpast aan de te verwachten zeespiegelstijging, de grotere periodes van extreme droogte en intensievere regenbuien, met inachtneming van de verschillende lokale omstandigheden.
- Nederland is zeker nog niet af

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Met inzet op o.a. groene industriepolitiek en het investeren in (energie)-infrastructuur wordt invulling gegeven aan het aanpakken van klimaatverandering. Met het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie en de Nationale klimaatadaptatiestrategie worden risico's zoals die n.a.v. van o.a. zeespiegelstijging te verwachten zijn aangepakt.

Met inzet op o.a. groene industriepolitiek en het investeren in (energie)-infrastructuur wordt invulling gegeven aan het aanpakken van klimaatverandering. Met het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie en de Nationale klimaatadaptatiestrategie worden risico's zoals die n.a.v. van o.a. zeespiegelstijging te verwachten zijn aangepakt. In onze klimaatvisie noemen we daarnaast dat steden klimaatbestendig moeten worden door meer groen en minder tegels, groene daken, en meer groen in wijken in steden en dorpen.

16. Resolutie: Rentmeesterschap! Het realiseren van de klimaatdoelstellingen voor 2030 wordt voor het CDA een topprioriteit!

Resolutie ingediend door: CDA Fryslân

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Het CDA duidelijk verantwoordelijkheid neemt ten aanzien van de urgente klimaatcrisis.
- Het halen van klimaatdoelstellingen vraagt om meer bestuurlijke invloed. Denk bijvoorbeeld aan een Klimaat-minister en Klimaat-gedeputeerden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Met o.a. onze klimaatvisie en de inzet tijdens debatten laten wij zien verantwoordelijkheid te willen nemen voor de klimaatcrisis. Wij onderkennen de urgentie van de klimaatcrisis en pleiten voor klimaatbeleid waarin we zorgen voor reductie van uitstoot binnen de eigen landsgrenzen, bijdragen aan het slim en efficiënt realiseren van de Europese klimaatdoelstellingen, en tegelijkertijd ook in Nederland projecten realiseren en innovaties bedenken die in de rest van de wereld doorwerken. Verdere uitwerking van klimaatdoelstellingen voor 2030 en het realiseren daarvan is onderdeel van de formatie onderhandelingen.

17. Resolutie: Ratificeren onderhandelde regeerakkoord (kabinetsdeelname)

Resolutie ingediend door: CDA Dinkelland, Losser, Tubbergen

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Het CDA bij eventuele kabinetsdeelname de dialoog aangaat over het behaalde onderhandelingsresultaat op het eerstvolgende partijcongres.

En gaat over tot de orde van de dag

Stand van zaken:

Er wordt nagedacht hoe de dialoog van een mogelijk onderhandelingsakkoord wordt vormgegeven. Op dit moment is nog onduidelijk wanneer een mogelijk onderhandelingsakkoord wordt bereikt. Zodra er een onderhandelingsakkoord ligt, dan staat de dialoog hierover op de agenda van de partij.

18. Resolutie: Niet regeren als wij onder het leenstelsel moeten studeren.

Resolutie ingediend door: CDJA

De Algemene Ledenvergadering van het CDA, bijeen op 11/09/2021 te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Het afschaffen van het leenstelsel vanaf heden een breekpunt is voor het CDA tijdens de coalitieonderhandelingen waar het CDA mogelijk bij aanschuift;
- Het CDA niet in een coalitie stapt waar de afschaffing van het leenstelsel en compensatie voor de pechgeneratie niet in het regeerakkoord geregeld is.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Het CDA is voorstander van de basisbeurs en tegen het leenstelsel. Zoals ook aangegeven in het preadvies bij de resolutie is het vanzelfsprekend dat de Kamerfractie zich tijdens de formatie inzet om het leenstelsel af te schaffen. Tijdens de gesprekken wordt dit standpunt met kracht ingebracht. Op de uitkomst van de onderhandelingen kan op dit moment helaas niet vooruit worden gelopen.

19. Resolutie: Een waarde(n)vol leven

Resolutie ingediend door: Van Voorden c.s.*

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Het staande beleid van demissionair minister van Volksgezondheid H.M. De Jonge om geen wetswijziging na te streven, maar om het probleem door middel van allerlei waardevolle initiatieven gericht op het waardig ouder worden en tegen eenzaamheid het probleem te verminderen continuering verdient;
- De invoering van een 'voltooid leven-wet' onverenigbaar is met dit beleid en met de grondbeginselen van het CDA;
- Een appèl gedaan wordt op alle vertegenwoordigers van het CDA in Staten-Generaal en regering om (nu en in de toekomst) er alles aan te doen om dergelijke vraagstukken over leven en dood, waarover de samenleving nog diepgaand is verdeeld, niet aan een 'vrije kwestie' over te laten;
- Een appèl gedaan wordt op alle vertegenwoordigers van het CDA in Staten-Generaal en regering om (nu en in de toekomst) niet mee te werken aan invoering van een dergelijke wet;
- De fractie, in samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut, het voortouw neemt bij het voeren van een breder gesprek binnen de partij over medisch-ethische thema's en maatschappelijke thema's om te komen tot standpunten voor de dagelijkse politiek die voortkomen uit ons christendemocratische gedachtegoed.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Het standpunt van het CDA over waarde(n)vol leven is glashelder. We hebben geen probleem met ouder worden. Er is een samenlevingsprobleem en dat lossen we op met meer aandacht voor elkaar. Alle experts stellen dat een uitbreiding van de huidige euthanasiepraktijk bovendien helemaal niet nodig is. Het lost geen enkel probleem op. De resolutie doet een stevig appèl op alle CDA volksvertegenwoordigers en bestuurders om niet mee te werken aan een voltooid levenwet. Dit appèl wordt goed gehoord door de fractie. Niemand gaat het CDA verplichten om voor een dergelijke wet te stemmen. En we gaan er alles aan doen om een dergelijke wet tegen te houden. Belangrijke kanttekening daarbij is wel dat wat voor onze eigen principes geldt, ook geldt voor die van anderen.

Medisch-ethische kwesties zijn in beginsel vrije kwesties. Het belangrijkste is dat we hier als samenleving (en dus ook in de politiek) open het gesprek over aangaan. Vanuit onze eigen waarden, met respect voor elkaars standpunt.

20. Resolutie: Koersvast en herkenbaar

Resolutie ingediend door: CDA Fryslân

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Om dit te bereiken draagt het congres het bestuur op om:
 - Naast aandacht voor de inhoudelijke gesprekken in de partij over het rapport Van Zwol mensen in de partij mensen toe te rusten de beginselen van de partij aansprekend en doorleefd te kunnen brengen.
 - Bij vacante plaatsen in landelijk bestuur, bij vrijkomende sleutelposities en samenstelling van kandidatenlijsten mensen te kiezen die politiek willen bedrijven vanuit de vier uitgangspunten van het CDA;
 - Bij nieuwe verkiezingen de lijsttrekker voor te dragen op basis van het verkiezingsprogramma en niet andersom. Bij een leiderschapswissel is het programma leidend.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Onderdeel van de selectieprocedure voor de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer was het toetsen op het christendemocratisch profiel en de doorleving van de christendemocratie. Concreet was dit onderdeel van de huiswerkopdrachten, waar in persoonlijke gesprekken met de kandidaten over is doorgesproken.

Ook in de profielen voor de nieuw te kiezen bestuursleden is aandacht besteed aan de achtergrond en de uitgangspunten van de partij alsook de opdracht om de christendemocratie verder te brengen. In de gesprekken met de sollicitanten voor de bestuursvacatures is dit aspect, het doorleven van de christendemocratie, ook aan bod gekomen.

Het is gebruik om de lijsttrekker voor te dragen op basis van het verkiezingsprogramma. Bij de afgelopen verkiezingen is dat anders verlopen. Dat maakt dat deze uitspraak een uitspraak pro memorie is voor de komende verkiezingen. Overigens geeft de evaluatiecommissie Spies hier een andere visie op met haar advies dat de lijsttrekker tijdig als adviseur betrokken moet zijn bij de totstandkoming van het verkiezingsprogramma.

21. Resolutie: Visie voor de volgende generatie

Resolutie ingediend door: CDJA

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- De algemene ledenvergadering de Kamerfractie vraagt om in samenwerking met het WI, CDJA en andere betrokken organisaties visiestukken te gaan uitwerken op wonen, klimaat, onderwijs, arbeidsmarkt en andere thema's die relevant zijn voor jongeren om zo de partij weer aantrekkelijk te maken voor de volgende generatie.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

In juli 2021 heeft CDA Tweede Kamerlid Derk Boswijk mede namens de CDA Tweede Kamerfractie en het Wetenschappelijk Instituut een toekomstvisie voor de landbouw gepubliceerd onder de naam *'Perspectief voor boeren. Nieuwe wegen naar een toekomstbestendige agrarische sector'*. In het visiestuk worden drie ontwikkelingen omschreven die het CDA wil versterken: Een beweging van regelzucht naar ademruimte, van marktwaarde naar maatschappelijke waarde en van bodemuitputting naar bodemgezondheid. Daarnaast draagt het visiestuk ook concrete maatregelen aan. In september 2021 heeft CDA Tweede Kamerlid Henri Bontenbal namens de CDA Tweede Kamerfractie en het Wetenschappelijk Instituut een nieuw visiedocument over klimaatbeleid gepubliceerd onder de naam: *'Ambitieuw christendemocratisch klimaatbeleid. Op weg naar een duurzame en sociale economie'*. Vanuit de filosofie van de christendemocratie bespreekt het document de CDA-visie op het klimaat en worden er concrete beleidsvoorstellen gepresenteerd voor beter klimaatbeleid in Nederland. Zo wordt er in de notitie bijvoorbeeld gepleit voor een groene industriepolitiek. CDA Tweede Kamerlid Anne Kuik heeft in november 2021 een nieuwe visie over het aanpakken van drugscriminaliteit gepubliceerd onder de naam *'Drugs als Maatschappelijk Probleem. Hoe beschermen we de rechtsstaat?'*. Vanuit het CDA-gedachtegoed komt Kuik tot concrete maatregelen om de ontwikkeling van de drugsindustrie en de daaraan gerelateerde criminaliteit te stoppen. De CDA Tweede Kamerfractie is voornemens om in samenwerking met het WI en CDJA en andere betrokken organisaties meer visiestukken te gaan uitwerken, mede met het doel van de resolutie om de partij weer aantrekkelijk te maken voor de volgende generatie.

22. Resolutie: waardering voor het werk van interim voorzitter Van Rij

Resolutie ingediend door: Jonkers c.s.

Ondersteund door: CDA Fryslân

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- De interim voorzitter Van Rij zijn werk zo goed doet dat dit waardering en steun verdient om op volle kracht door te gaan met zijn werk;

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

De interim-partijvoorzitter is nog steeds zeer geroerd door deze aangenomen resolutie!

23. Resolutie: Oproep tot herkenbare christendemocratische politiek

Resolutie ingediend door: Van Horck c.s.

Ondersteund door: CDA Zeeland, CDA Zuid-Holland

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- Het CDA en zijn politieke vertegenwoordigers de christendemocratische kernwaarden niet alleen verankeren in politieke rapporten, maar ook tastbaar maken in het dagelijkse handelen van CDA-politici, bestuurders en leden. Daarbij zijn kiezersonderzoeken alleen ondersteunend en nooit leidend;
- Het WI versterkt wordt, waarbij o.a. gebruik gemaakt zou kunnen worden van de "Jettengelden";
- De Tweede Kamerfractie in samenwerking met het WI en in dialoog met de samenleving meer en politiek scherpere en proactieve visiestukken uitwerkt zoals de landbouwvisie van Derk Boswijk waarbij nadrukkelijk gebruik gemaakt wordt van het visiestuk Zij aan Zij (naast het verkiezingsprogramma en het sociaal contract);
- Bij de uitwerking van het verhaal van Van Zwol er, mede met het oog op de

aankomende gemeenteraadsverkiezingen, een uitvoeringsagenda wordt opgesteld in samenspraak met de Tweede Kamerfractie, het WI en enkele lokale CDA-bestuurders;

- Het Landelijk Bestuur het congres voor 11 december 2021 informeert over de concrete invulling van de bovengenoemde acties;

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

In de eerste drie rapporten die door Kamerleden in samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut gepresenteerd zijn, is te zien hoe de kernwaarden van het CDA concreet worden gemaakt. De Kamerleden gaan met deze rapporten aan de slag en creëren daarmee een werkelijkheid voor wat eerder opgeschreven is. Kiezersonderzoeken zijn enkel ondersteunend bij de ontwikkeling van beleid, niet leidend. Dat is niet nieuw.

Over de financiële versterking van het WI is gesproken met het bestuur van het WI en in de begroting voor 2022 wordt 120.000,- euro vrij gemaakt om het WI financieel sterker te maken.

Bij resolutie 21 is al ingegaan op het inzetten van meer verdieping van ons gedachtegoed via visiestukken.

Voor de vertaling van Van Zwol wordt een participatietraject opgezet. Dit heeft een landelijke component, maar juist ook een lokale component. De tools om lokaal het gesprek te voeren, worden aangereikt door het landelijk CDA om ook lokaal bijeenkomsten te organiseren aan de hand van thema's waar het verslag van Richard van Zwol op ingaat. Daarnaast volgt voor de gemeenteraadsverkiezingen nog een rapport, wat dieper ingaat op het thema 'Wonen'. De strategische agenda tussen Wetenschappelijk Instituut, fractie en partij wordt ook in overleg met het nieuwe bestuur opgesteld, waarbij gekeken wordt naar de prioritering van thema's.

24. Resolutie: "In denken en doen samenwerken aan en in het CDA"

Resolutie ingediend door: CDA Utrecht (provincie)

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- we de blik samen naar voren richten, waarbij onze volksvertegenwoordigers en bestuurders een voorbeeldfunctie hebben als het gaat om een constructieve houding en samenwerkingsgericht gedrag in onze vereniging;

- we onze uitvoeringskracht versterken door de aanbevelingen van de commissies Spies en Van Rooy uit te voeren. We het nieuwe dagelijkse bestuur verzoeken de voortgang hiervan te monitoren in een (half)jaarlijks uitvoeringsprogramma;
- de vereniging, afdelingen en netwerken, samen met het Wetenschappelijke Instituut, meer structurele verantwoordelijkheid nemen voor de inhoudelijke en concrete doorvertaling van onze maatschappijvisie. We daarvoor ook een “aanjaagfunctie” inrichten in het nieuwe dagelijkse bestuur. Deze “aanjaagfunctie” wordt vormgegeven door een actieve dialoog met CDA-leden;
- we als CDA leren van de afgelopen periode én we samen, bezielde door onze uitgangspunten, de schouders eronder zetten. En zo, met oog voor de menselijke maat, kiezers met een aansprekend inhoudelijk verhaal weten te overtuigen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Uiteraard geldt dat het belangrijk is dat we met z'n allen ons inspannen om constructief en samenwerkingsgericht in de vereniging te werk gaan. Voor het landelijk CDA geldt dat deze elementen terugkomen in de jaarlijkse functioneringsgesprekken met Kamerleden/Europarlementariërs.

De rapportage over de uitvoering van de rapporten van Spies en Van Rooy wordt ter hand genomen en een overzicht van de acties wordt regulier besproken in de Verenigingsraad. Daarnaast is voor dit congres ook een overzicht gegeven van de aanbevelingen van het evaluatierapport Spies en de opvolging daarvan, waar mogelijk. Voor het nieuwe bestuur geldt dat zij zullen werken met een meerjarenplan en een uitvoeringsprogramma, waarover ook aan het congres gerapporteerd zal worden.

De aanjaagfunctie voor doorvertaling van de CDA maatschappijvisie is belegd in de profielschets voor de nieuwe voorzitter en krijgt daarmee vorm in de taakstelling voor de nieuw te kiezen partijvoorzitter.

25. Resolutie: Eensgezind voorwaarts

Resolutie ingediend door: De Wit c.s.*

Het CDA partijcongres op 11 september, bijeen te 's-Hertogenbosch,

C. Spreekt uit dat:

- en roept alle leden op om van nu af aan op eensgezinde wijze voorwaarts te gaan, om vanuit de kracht, kennis, kunde en gedeelde waarden in onze partij, ons met hart en ziel in te zetten voor het succesvolle behoud en de groei van de christendemocratie in Nederland die ons allen dierbaar is.

En gaat over tot de orde van de dag.

Stand van zaken:

Met elkaar moeten we hiervoor gaan en het gesprek met elkaar voeren als aan de oproep geen gehoor wordt gegeven.

**Bijlage bij verslag congres 11/9/21:
Aanbevelingen evaluatiecommissie - opvolging**

De evaluatiecommissie Spies adviseert om met een meerjarenplan en een jaarlijks uitvoeringsplan te werken. Ook formuleert de commissie verschillende aanbevelingen.

Het meerjarenplan is een opgave voor het nieuw te kiezen landelijk bestuur. Het inzetten van acties die nu al zijn ingezet of mogelijk zijn, worden hieronder uitgewerkt en in een tijdlijn gezet.

Aanbeveling	Datum	In te zetten actie
Kandidaatstellingsprocedure		
Continueer route HRM en benut expertise intensiever	Continu	<ul style="list-style-type: none"> • De landelijke scoutingscommissie wordt nader vormgegeven, waarbij ook de in de partij aanwezige expertise wordt ingezet. Concreet krijgt dit vorm in het nieuwe meerjarige HRM-plan dat wordt ingezet. • De procedure voor de werving van een nieuwe partijvoorzitter en leden van het Landelijk Bestuur heeft plaatsgevonden. Op transparante wijze is een ieder via een ledenuitvraag in de gelegenheid gesteld feedback te geven op de concept-profielen. Daarnaast is voor het samenstellen van een selectiecommissie gebruik gemaakt van de expertise van diverse leden en bestuurders om tot een evenwichtige samenstelling te komen. Dit heeft geleid tot een voordracht van zeven bestuurders, die aan het partijcongres worden voorgesteld.
Geef specifieke deskundigheden/expert	Per volgend selectieproces	<ul style="list-style-type: none"> • Op te pakken en vorm te geven door het nieuwe

<p>ises in de top 15 meer prioriteit dan regionale spreiding</p>	<p>(2023 - EP)</p>	<p>Landelijk Bestuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de profielen voor kandidaat-Kamerleden dient dit punt expliciet opgenomen te worden. Ook hebben Landelijk Bestuur en Verenigingsraad hebben, gezien de gedeelde bevoegdheid rond de kandidatenlijst, de opdracht dit punt naar voren te brengen.
<p>HRM actieplan, o.a. aandacht voor versterken diversiteit</p>	<p>Vorbereiding per heden, besluitvorming per december</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het ontwerpen van een HRM actieplan wordt ter hand genomen, en het nieuwe Landelijk Bestuur dient dit verder op te pakken. • Diversiteit binnen het CDA is een belangrijk punt. De nadruk op diversiteit en het betrekken van diverse mensen bij het CDA is al langer ingezet, maar verdient nog meer aandacht en is bovendien uitdagend. Dit gaat niet alleen om de juiste mensen te vinden, maar deze mensen ook politiek inhoudelijk te binden. Daarnaast moet er een open cultuur zijn, waar mensen met een biculturele achtergrond zich welkom voelen. • Naast de de netwerken die diversiteit als speerpunt hebben, zal hier ook in het nieuwe HRM-plan aandacht voor zijn. De evaluatiecommissie doet de oproep om dit niet alleen landelijk, maar ook lokaal en provinciaal op te pakken. Hiermee is dit een oproep aan ons allemaal.

Besteed tijdig aandacht aan verwachtingsmanagement zittende Kamerleden. Handhaaf de drietermijnenregel.	Per december	<ul style="list-style-type: none"> Het nieuwe Landelijk Bestuur pakt dit op
Stop met staartlijsten	Per heden	<ul style="list-style-type: none"> We maken geen uitgebreide staartlijsten per kieskring meer vanaf nu.
Meer verwachtingsmanagement bij plaatsing op de lijst aan de voorkant	Per volgend selectieproces (2023 - EP)	<ul style="list-style-type: none"> Bij sollicitatie voor en gesprek over een vacature/kandidaten-oproep wordt vooraf meer commitment gevraagd voor de sollicitatie om de plek op de lijst in te nemen, die aangeboden wordt. Afdelingen hebben altijd de mogelijkheid om wijzigingen voor te stellen, waarbij een gemiddelde bepaalt wat de definitieve kandidatenlijst is.
Verkiezingsprogramma		
Concretiseer Zij aan zij en organiseer vroegtijdig en permanent discussie in de partij	Per 6 sept	<ul style="list-style-type: none"> Het verslag van rapporteur Van Zwol biedt bouwstenen voor een christendemocratische agenda. Deze worden in de komende tijd via het participatietraject besproken tussen 11/9 en 11/12 (najaarscongres).
Overige aanbevelingen (pg 25 / 26)	Per volgend vkp traject 2023 - EP)	<ul style="list-style-type: none"> De aanbevelingen die betrekking hebben op het verkiezingsprogramma worden door het nieuwe Landelijk Bestuur opgepakt.
Lijsttrekkersverkiezing		
Beperk de periode met een leiderschapsvacuüm	Januari 2021	Op 16 januari is onze partijleider Wopke Hoekstra gekozen door de leden en is daarmee de leider van onze partij. Aan de hand van deze

		evaluatie is reeds aangegeven dat een periode tussen twee lijsttrekkers zo kort mogelijk moet zijn en dat er geen onduidelijkheid moet ontstaan wie de lijsttrekker is.
Streef naar enkelvoudige voordracht van de lijsttrekker	Per volgend selectieproces	Ter hand te nemen door het nieuwe Landelijk Bestuur.
Stel duidelijke protocollen op voor de organisatie van een lijsttrekkersverkiezing	Per volgend selectieproces	Ter hand te nemen door het nieuwe Landelijk Bestuur.
Beleg organisatie en beveiliging stemproces extern	Continu	Bij digitale stemmingen die na het verkiezingsprogramma zijn opgepakt (ten behoeve van het Bijzonder Partijcongres 11/9/2021) is digitale stemproces belegd bij een externe partner evenals de veiligheidscheck.
Betrek bij lijsttrekkersverkiezing een notaris	Per volgend selectieproces	Ter hand te nemen door het nieuwe Landelijk Bestuur.
Campagne		
Diverse aanbevelingen (pg 46)	Per volgende TK-verkiezingen	Ter hand te nemen door het nieuwe Landelijk Bestuur. Daar waar de aanbevelingen al van toepassing kunnen worden verklaard in de aanloop naar de Gemeenteraadsverkiezingen 2022 worden deze toegepast. Bijvoorbeeld wordt in de campagnestructuur gewerkt met een heldere organisatie, met een klein aantal mensen aan de top. Ook is een Taskforce van lokale wethouders opgericht, die vanuit de basis adviseert en concrete, christendemocratische ideeën inbrengt voor de campagne.

Voer permanent campagne	Continu	Met het traject 'van Zwol' en de presentatie op 6 september start een periode van dialoog met leden. Dit traject is participatief en maakt onderdeel uit van het verder uitwerken van de inhoudelijke agenda setting en maakt daarmee onderdeel uit van een permanente campagne, die rondom de Agenda van het CDA wordt ingezet.
Ga door met datagedreven werken en inzet op social media	Continu	Met de Gemeenteraadsverkiezingen in zicht zal de inzet de komende periode specifiek hierop worden gericht. Uiteraard binnen de (vrij krappe) financiële mogelijkheden van de partij en fractie. Een concreet voorbeeld is de tool om lokale afdelingen te laten met de landelijke systemen voor verzending van de nieuwsbrief naar leden en geïnteresseerden.
Blijf investeren in fondsenwerving	Continu	Met de fondsenwervingscommissie en het blijven beleggen van het thema bij een Landelijk Bestuurder wordt hierop continu ingezet. Ook is dit zeer noodzakelijk gezien de teruglopende (structurele) inkomsten van de partij. Wel wordt de opzet van de fondsenwerving van de partij tegen het licht gehouden. Ook wordt gewerkt aan bouwstenen ten behoeve van het nieuwe LB om de taken, rollen, verantwoordelijkheden en het verantwoordingsproces rondom fondsenwerving eenduidig vorm te geven. Verder zal meer worden gefocust op fondsenwerving in relatie tot het versterken van de inhoudelijke agenda/dialoog binnen de partij.
Duiding uitslag		
Noodzaak tot verbreding en verjonging van kiezers	Per heden	De interim-partijvoorzitter heeft samen met de voorzitter van het CDJA initiatief genomen om te

		<p>bevorderen dat op de kandidatenlijsten van CDA-afdelingen bij de Gemeenteraadsverkiezingen 2022 zoveel mogelijk jongeren zich kandideren. Daarnaast vraagt dit thema continu inzet waar ook het nieuwe Landelijk Bestuur werk van zal moeten maken.</p>
<p>Eigenaarschap van thema's relevant voor kiezers</p>	<p>Per heden</p>	<p>In aanloop naar de Gemeenteraadsverkiezingen is het belangrijk dat het CDA een uniek CDA-geluid laat horen op thema's die relevant zijn voor de kiezer. Onder afdelingen wordt op dit moment een inventarisatie gemaakt van die thema's en dit vraagt continu onze grootst mogelijke aandacht. Een nieuw Landelijk Bestuur moet dit verder beetpakken en de politieke vertaling vindt plaats in de fracties van lokaal, regionaal, EK, TK en EP. Met het landbouwstuk van Derk Boswijk, de klimaatvisie van Henri Bontenbal en een aantal adviezen die aanstaande zijn (ondermijning, wonen) wordt landelijk gewerkt aan een herkenbaar CDA-verhaal op diverse thema's.</p> <p>Voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt gewerkt aan het vertalen van de drie hoofdthema's van het verslag 'Naar een herkenbaar CDA' via een toolkit die lokale afdelingen in kunnen zetten</p>
<p>Werk aan het merk CDA</p>	<p>Per heden</p>	<p>Het advies is om in te zetten op het vasthouden van onze kiezersgroep, deze te verbreden en te verjongen. Onder meer is hierop door het overgangsbestuur actie ondernomen met het CDJA (jongeren op kandidatenlijsten GR2022; jongeren in het voorbereidingscomité). Het advies</p>

		zal in het te ontwerpen meerjarenprogramma een duidelijke plaats moeten innemen. Iets dat het nieuwe Landelijk Bestuur ter hand zal nemen.
Maak werk van Zij aan zij		
Bouwen vanuit de inhoud	Per heden	Via het traject 'van Zwol' is dit bouwen aan de inhoud gestart, ook iets waar de fractie hard aan werkt en de partij faciliteert via gesprek en dialoog met de leden. Hier zijn drie digitale sessies voor georganiseerd, aan de hand van de drie thema's die Van Zwol beschrijft. Ook worden onderdelen die van Zwol aanstipt in zijn verslag uitgewerkt door Kamerleden en het Wetenschappelijk Instituut, om zo de Agenda van het CDA vorm te geven. Het nieuwe Landelijk Bestuur zal dit verder uitwerken en oppakken.
Bouwen aan partijcultuur	Per heden	Zij aan Zij gaan staan in ons dagelijks handelen is van wezenlijk belang. Op het Bijzonder Partijcongres is hier met elkaar doorgesproken over de toekomstige inzet van het CDA. De partijvoorzitter heeft hier aandacht aan besteed en er is een start gemaakt met het gesprek hierover in de Verenigingsraad. Dit moet uiteindelijk resulteren in de Code Goed Bestuur op basis waarvan landelijk bestuur en Verenigingsraad samenwerken.
Bouwen aan organisatiestructuur	Per heden	Bij dit onderdeel verwijst de evaluatiecommissie ook naar het werk van de Taskforce Governance. De aanbevelingen van de Taskforce zijn toegelicht in de deelsessie op het bijzonder congres van 11 september. Daarnaast heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden in de Verenigingsraad over de

		<p>toekomstige governance, waarbij dit zorgvuldig maar met gepaste snelheid statutair verwerkt is. In een congresresolutie die eveneens aangenomen is op het bijzonder congres is de opdracht hiertoe gegeven. Dit is nader besproken in het landelijk bestuur en de Verenigingsraad en de uitkomst van het gesprek is vertaald in voorstellen voor wijziging van de statuten en onderliggende reglementen, die komend congres voorliggen.</p>
<p>Bouwen aan lerend vermogen</p>	<p>Continu</p>	<p>Niet blijven hangen in de oude cultuur en vernieuw waar nodig. Dit wordt door het overgangsbestuur opgepakt en dient verder te worden ontwikkeld door het nieuwe Landelijk Bestuur. Een voorbeeld van het lerend vermogen is de toepassing van de adviezen uit het evaluatierapport Spies en het governancerapport van Van Rooy op de profielen voor de nieuwe partijvoorzitter en de leden van het Landelijk Bestuur.</p>

Agendapunt 4.2

Benoemingen commissieleden

Benoeming van commissieleden ten behoeve van de volgende commissies:

De volgende personen worden voor (her)benoeming voorgedragen door het Partijbestuur aan het Partijcongres van 11 december 2021:

Auditcommissie *

- De volgende herbenoemingen ten behoeve van de tweede termijn aansluitend op de eerste termijn worden voorgesteld aan het partijcongres op 11 december 2021:
 - mevrouw Mechteld van den Beld;
 - de heer Remco Swart.

* De huidige voorzitter van de Auditcommissie, de heer Johan Luiks, heeft te kennen gegeven af te treden per 11 december a.s. Ten behoeve van de vacature van dit lid van de Auditcommissie die dan ontstaat, volgt een voordracht bij een volgend congres in 2022. Overigens geldt dat de leden van de Auditcommissie zelfstandig uit hun midden een voorzitter kiezen en zich tevens laten bijstaan door adviseurs.

Commissie van Beroep

- De volgende benoeming wordt voorgesteld aan het partijcongres op 11 december 2021: mevrouw Paula van der Beek-Gillessen (ter opvolging van het aftredend lid mevrouw Pia Lokin). Paula van der Beek-Gillessen was tot voor kort staatsraad bij de Raad van State, Afdeling bestuursrechtspraak en is sinds 1 augustus 2021 met pensioen. Zij is woonachtig in Gouda;
- De volgende herbenoeming ten behoeve van de tweede termijn aansluitend op de eerste termijn wordt voorgesteld aan het partijcongres op 11 december 2021: mevrouw Yvonne Timmerman-Buck.

Integriteits- en Royementscommissie (IRC)

De IRC is in 2016 door het partijcongres ingesteld in de huidige vorm, na samenvoeging van de Integriteitscommissie en de Royementscommissie. De volgende herbenoemingen ten behoeve van de tweede termijn aansluitend op de eerste termijn worden voorgesteld aan het partijcongres van 11 december 2021:

- de heer Wim van Fessem;

- de heer Anton Ederveen;
- de heer Geart Benedictus.

Toetsingscommissie

- De volgende benoeming wordt voorgesteld aan het partijcongres op 11 december 2021: de heer Jan Leliveld (ter opvolging van het lid mevrouw Louise Hellwig). De heer Leliveld is werkzaam als advocaat, partner bij Van Doorne. Hij is woonachtig in Nieuwveen;
- De volgende herbenoeming ten behoeve van de tweede termijn aansluitend op de eerste termijn wordt voorgesteld aan het partijcongres op 11 december 2021: mevrouw Rixt Meines.

Mochten zich tegenkandidaten willen melden voor één van deze (her)benoemingen dan kan dat **tot uiterlijk 8 december 2021, 10.00 uur** op e-mailadres jurian.bos@cda.nl (partij-jurist CDA). Conform het Huishoudelijk Reglement wordt een tegenkandidaat toegevoegd, wanneer dit verzoek door ten minste drie provinciale afdelingen en/of tien gemeentelijke afdelingen en/of één procent van de leden wordt gesteund.

Voorstel

In te stemmen met de (her)benoemingen zoals voorgedragen door het Partijbestuur

U kunt hierover stemmen via het digitale stelsysteem op 11 december a.s.

Agendapunt 4.6

Benoeming van de bestuursleden Landelijk Bestuur, inclusief de partijvoorzitter

Inleiding

Ten behoeve van de selectie van kandidaten voor een nieuw landelijk bestuur heeft dit najaar een selectieprocedure plaatsgevonden door een speciaal voor dat doel ingestelde selectiecommissie onder leiding van Hanke Bruins Slot. Leden zijn betrokken bij het opstellen van de profielen van de functies en van de voortgang en uitkomsten van het selectieproces vanaf september intensief op de hoogte gehouden. Op 15 oktober zijn de voordrachten bekend gemaakt. Er hebben zich geen tegenkandidaten gemeld.

Op de website: <https://www.cda.nl/voordracht> vindt u een totaaloverzicht met uitgebreide achtergrondinformatie over de kandidaten en een toelichting van de selectiecommissie.

Governance

In de huidige governancestructuur heten de kandidaten formeel dagelijkse bestuursleden en worden zij voorgedragen door het Partijbestuur. Na de aanpassing van de statuten (het wijzigingsvoorstel daartoe is ook tijdens het congres van 11 december geagendeerd) wordt - indien het wijzigingsvoorstel van de statuten wordt aangenomen - gesproken over landelijke bestuursleden.

Omdat er sprake is van een heel nieuw Landelijk Bestuur is tijdens de selectieprocedure al ingezet op het selecteren van kandidaten met het oog op het vervullen van specifieke functies. Immers het vormen van een team met verschillende competenties is van belang. De functies betreffen: voorzitter, vice-voorzitter, secretaris, penningmeester en 3 algemene bestuursleden.

Voordracht

Het Partijbestuur draagt de volgende kandidaten enkelvoudig voor:

Voordracht Partijvoorzitter Hans Huibers

(60 jaar, Nibbixwoud, Noord-Holland)



De selectiecommissie schreef:

‘In Hans Huibers ziet de commissie een partijvoorzitter die, samen met het Landelijk Bestuur, leiding kan geven aan de partij. Dit vanuit zijn bestuurlijke ervaring, waaronder Directeur MBO Raad, en de verschillende maatschappelijke en politieke functies zoals het voorzitterschap van het CDA Noord-Holland dat hij heeft bekleed. Met hem heeft de partij een energieke ambassadeur naar buiten en een voorzitter die de verbinding opzoekt tussen leden, de afdelingen en de netwerken. Als oud-voorzitter van het CDJA heeft hij een goed gevoel voor de belangen van het jonge talent binnen de club. Tegenwoordig begeleidt hij vanuit zijn ervaring en persoonlijke interesse jonge talentvolle ondernemers en politici. Als oud-penningmeester van het WI en oud-Tweede Kamerlid heeft hij zicht op de politieke inhoud en kan hij vanuit de functie van partijvoorzitter de driehoek WI, Vereniging en fractie versterken.

Hans Huibers is een betrokken, empathisch, integer en authentiek christendemocraat met brede maatschappelijke en politiek-bestuurlijke ervaring. De commissie ziet bij hem alle kenmerken van de voorzitter terug. Hij is een teamspeler en een coach, voor bestuur en toekomstig talent.

Als strategisch adviseur van NMK Esbaco is hij betrokken bij de organisatieverandering, het stakeholdersmanagement en de talentontwikkeling. Daarnaast is hij opleidingsadviseur bij Inholland om het post-academische aanbod en het beroepsonderwijs te verbinden met de expertise uit de praktijk’.

Nadere informatie over zijn werk- en vrijwilligerservaring is te vinden op

www.cda.nl/voordracht

Voordracht Vice-voorzitter Mirjam van 't Veld

(51 jaar, Leersum, Utrecht)



De selectiecommissie schreef:

'De commissie was erg onder de indruk van Mirjam van 't Veld. Ze heeft een positieve drive om het menselijk kapitaal van een partij en/of organisatie te laten groeien. De commissie is er van overtuigd dat ze de HRM-kwaliteiten heeft om goede invulling aan haar rol en verantwoordelijkheid te geven. Ze denkt en doet dat vanuit ons mensbeeld en haar laatste twee functies, huisartsen ondersteunen tijdens de COVID-19 crisis en het toekomstgericht veranderen van een ziekenhuisorganisatie bevestigen dat beeld. Ze straalt daadkracht uit en is zeer gemotiveerd om de link tussen het CDA en het Maatschappelijk middenveld te leggen. De commissie is overtuigd dat ze hierin slaagt vanwege haar brede externe netwerk.

De commissie ziet wat betreft strategische reflectie in haar een goede sparringspartner voor de voorzitter die klaar is om aan de slag te gaan. Met haar ruime bestuurlijke ervaring en stedelijke achtergrond in Amersfoort en Amstelveen, kan zij ook een goede sparringspartner zijn voor politici en het Stedennetwerk'.

Nadere informatie over haar werk- en vrijwilligerservaring is te vinden op www.cda.nl/voordracht

Voordracht Secretaris Mark Buck

(30, Nijmegen, Gelderland)



De selectiecommissie schreef:

‘De commissie ziet in hem veel talent, kennis en authenticiteit. Vanuit zijn werkervaring en als plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad in Nijmegen heeft hij de benodigde ervaring in verandertrajecten, het uitzetten en volgen van procedures. Daarnaast heeft hij als dertiger al een ruime ervaring in de politiek als fractievoorzitter van CDA Nijmegen (2014-heden) en lid van het algemeen bestuur van het CDJA.

Uit de gesprekken en die ervaring ziet de commissie in hem een goede bewaker en beheerder van de statuten, het Huishoudelijk Reglement en de overige partijreglementen. De regierol die bij de secretarisfunctie komt is bij hem in goede handen’.

Nadere informatie over zijn werk- en vrijwilligerservaring is te vinden op www.cda.nl/voordracht

Voordracht Penningmeester René Bolle

(40 jaar, Groningen, Groningen)



De selectiecommissie schreef:

‘René Bolle is Financieel adviseur bij de Provincie Drenthe. Hij heeft langjarige financiële ervaring. Hij is meerdere jaren controller van de Zorggroep Groningen geweest. Als Concerncontroller heeft hij van 2010 tot 2014 de directie en bestuur van Veiligheidszorg Noord voorzien van strategisch advies op financieel, juridisch en organisatorisch vlak. Daarbij heeft hij een Post-HBO Bedrijfskunde bij de Hanzehogeschool Groningen heeft gevolgd: Een tweejarige management opleiding met o.a. strategie en financiën, leiderschap, integraal management. Deze financiële kennis en ervaring combineert hij met langjarige ervaring binnen het CDA als onder meer campagneleider CDA Groningen en fractievoorzitter van het CDA Groningen. De commissie ziet in hem een penningmeester. De voorzitter van de auditcommissie was aanwezig bij de tweede gespreksronde en heeft ook aangegeven dat de kandidaat geschikt is als penningmeester van het CDA’.

Nadere informatie over zijn werk- en vrijwilligerservaring is te vinden op

www.cda.nl/voordracht

Voordracht Algemeen lid Paul Rüpp

(63 jaar, Uden, Noord-Brabant)



De selectiecommissie schreef:

‘Paul Rüpp is zeer gemotiveerd om met een nieuw team aan de slag te gaan, waar hij zijn ervaring op het politieke en strategische vlak ten dienste kan stellen aan het bestuur, de Vereniging en de netwerken. Deze vaardigheden kan hij inzetten om leden te werven en te binden. Daarnaast is hij lokaal en provinciaal op verschillende plekken in de partij actief geweest, waaronder een langjarige betrokkenheid in het bestuur van het Wetenschappelijk Instituut. Verder heeft hij meerdere jaren gewerkt als directielid en directeur in Duitsland en daarmee relevante buitenlandervaring opgedaan’.

Nadere informatie over zijn werk- en vrijwilligerservaring is te vinden op www.cda.nl/voordracht

Voordracht Algemeen lid Ciel Stevens

(49 jaar, Amsterdam, Noord-Holland)



De selectiecommissie schreef:

'Ciel Stevens brengt een brede ervaring van binnen en buiten de partij met zich mee. Binnen de partij begon zij bij CDJA Limburg, was politiek-assistent van Joop Wijn en Jan-Kees de Jager en heeft deelgenomen aan verschillende partijcommissies waaronder commissie Rombouts. Vanuit haar huidige functie bij Hill+Knowlton Strategies adviseert zij klanten op het gebied van effectief stakeholdermanagement, waarbij het onderkennen van belangen en het verbinden van partijen centraal staat. Ciel Stevens heeft bij verschillende organisaties en ook binnen onze partij actief geholpen met het fondsenwerven'. Nadere informatie over haar werk- en vrijwilligerservaring is te vinden op www.cda.nl/voordracht

Voordracht Algemeen lid Devie Badloe

(34 jaar, Capelle aan den IJssel, Zuid-Holland)



De selectiecommissie schreef:

‘Devie wil vanuit haar ervaring, als lid van de Verenigingsraad, als gemeenteraadslid van een middelgrote stad, als voorzitter van het Diversiteitsnetwerk en als bestuurssecretaris in het primair onderwijs, de verbinding maken en vanuit een breder perspectief bouwen aan de inhoud, cultuur, structuur en het lerend vermogen van de partij. De commissie ziet in haar een bevlogen talent die weet te verbinden’.

Devie is werkzaam als Bestuurssecretaris Schoolbestuur PO, st. Kind en Onderwijs te Rotterdam.

Nadere informatie over haar werk- en vrijwilligerservaring is te vinden op www.cda.nl/voordracht

Voorstel

In te stemmen met de voordrachten van het Partijbestuur ten behoeve van de vervulling van de vacatures voor zeven landelijk bestuursleden, waaronder de partijvoorzitter.

U kunt stemmen via het digitale stelsysteem over de voordrachten op 11 december a.s.